

تفسیر و تاویل در

قرآن حکیم

مخزنه: آرش رسکار

الرحمن الرحيم

فهرست

۱. بسم الله الرحمن الرحيم

..... ۱.۱ نزد یاران عمل

۲. جزء اول، سوره ی حمد

..... ۲.۱ نزد یاران عمل

..... ۲.۲ نزد یاران وجدان

..... ۲.۳ نزد یاران الهام

..... ۲.۴ نزد یاران ایمان

..... ۲.۵ نزد یاران برهان

..... ۲.۶ نزد یاران ولایت

..... ۲.۷ نزد یاران وحدت

۳. جزء اول، سوره ی بقره، آیات ۱ الی ۵

..... ۳.۱ نزد یاران عمل

..... ۳.۲ نزد یاران وجدان

..... ۳.۳ نزد یاران الهام

..... ۳.۴ نزد یاران ایمان

..... ۳.۵ نزد یاران برهان

..... ۳.۶ نزد یاران ولایت

..... ۳.۷ نزد یاران وحدت

۴. جزء اول، سوره ی بقره، آیات ۶ الی ۲۰

..... ۴.۱ نزد یاران عمل

..... ۴.۲ نزد یاران وجدان

..... ۴.۳ نزد یاران الهام

..... ۴.۴ نزد یاران ایمان

..... ۴.۵ نزد یاران برهان

..... ۴.۶ نزد یاران ولایت

..... ۴.۷ نزد یاران وحدت

۵. جزء اول، سوره ی بقره، آیات ۲۱ الی ۲۸

..... ۵.۱ نزد یاران عمل

..... ۵.۲ نزد یاران وجدان

..... ۵.۳ نزد یاران الهام

..... ۵.۴ نزد یاران ایمان

..... ۵.۵ نزد یاران برهان

..... ۵.۶ نزد یاران ولایت

..... ۵.۷ نزد یاران وحدت

۶. جزء اول، سوره‌ی بقره، آیات ۲۹ الی ۳۹

- ۶.۱ نزد یاران عمل
- ۶.۲ نزد یاران وجدان
- ۶.۳ نزد یاران الهام
- ۶.۴ نزد یاران ایمان
- ۶.۵ نزد یاران برهان
- ۶.۶ نزد یاران ولایت
- ۶.۷ نزد یاران وحدت

۷. جزء اول، سوره‌ی بقره، آیات ۴۰ الی ۶۳

- ۷.۱ نزد یاران عمل
- ۷.۲ نزد یاران وجدان
- ۷.۷ نزد یاران وحدت

بسم الله الرحمن الرحيم

نزد یاران عمل

امام علی که درود و سلام خداوند بر او باد فرمود: «اللَّهُ مَعْنَاهُ الْمَعْبُودُ الَّذِي يَأْلُهُ فِيهِ الْخَلْقُ وَ يُؤَلُّهُ إِلَيْهِ وَ اللَّهُ هُوَ الْمَسْتُورُ عَنْ دَرْكِ الْأَبْصَارِ الْمَحْجُوبُ عَنِ الْأَوْهَامِ وَ الْحَطَرَاتِ.» (التوحيد ۲/۸۹)

امام باقر که روح فدایش فرمود: «اللَّهُ مَعْنَاهُ الْمَعْبُودُ الَّذِي أَلَهُ الْخَلْقُ عَنْ دَرْكِ مَا هَيْبَتِهِ وَ الْإِحَاطَةَ بِكَيْفِيَّتِهِ.» (التوحيد ۲/۸۹)

امام حسن عسکری که قلبم فدای او فرمود: «اللَّهُ هُوَ الَّذِي يَتَأَلَّهُ إِلَيْهِ عِنْدَ الْحَوَائِجِ وَ الشَّدَائِدِ كُلُّ مَخْلُوقٍ عِنْدَ انْقِطَاعِ الرَّجَاءِ مِنْ كُلِّ مَنْ هُوَ دُونَهُ» (البحار ۱۶/۴۱/۳)

کار نیکو پیشه کنید و در راه خدا جسد خود را به سختی بیاندازید تا بر نفس انسانی خود سروری و حکومت کنید تا قلب شما خواستگاه یاد خداوند شود تا روح شما از قفس تن خلاصی یابد و به عالم انوار عروج کند و با نور انبیاء و اولیاء همنشین گردد تا نور آن کریم مرسل و خاندان او که از پاکان دست شما را بگیرد و به دیدار پروردگارتان نائل نماید. برای همین هر کار نیکی را با نام الله آغاز می‌کنیم و به حمد او به پایان می‌رسانیم تا برای ملاقات محبوب از او یاری بخواهیم. از خداوند که نام نیکوی او الرحمن است یاری می‌خواهیم تا به رحمت خود که همه چیز را فرا گرفته است بر ما خشم نگیرد و کار نیک ما را در همه‌ی مراتب وجود بپذیرد و قبول نماید. از خداوند که نام نیکوی او الرحیم است یاری می‌خواهیم تا به رحمت خود ما را مخصوص گرداند و به پذیرش کار نیکمان ما را به دیدارش نائل نماید. از خداوند که نام نیکوی او الملک است یاری می‌خواهیم تا ما را در انجام کار نیکمان با ملانکه‌ی خود یاری نماید. از خداوند که نام نیکوی او القدوس است یاری می‌خواهیم تا همانگونه که خود از مقام محدود منزّه است عمل ما را به نقص و کمبود ما محدود ننماید. از خداوند که نام نیکوی او السلام است یاری می‌خواهیم تا کار نیکمان را به سلامت به پایان برسانیم. از خداوند که نام نیکوی او المومن است یاری می‌خواهیم تا برای انجام کار نیکمان به ما امنیت عطا فرماید. از خداوند که نام نیکوی او المهیم است یاری می‌خواهیم تا بر عمل ما چشم حمایت داشته باشد. از خداوند که نام نیکوی او العزیز است یاری می‌خواهیم تا ما را در به پایان رساندن کار نیکمان پیروزمند گرداند. از خداوند که نام نیکوی او الجبار است یاری می‌خواهیم تا ما را به کمک جبرائیل موید بدارد. از خداوند که نام نیکوی او المتکبر است یاری می‌خواهیم تا کبریای خود را بر ما نازل فرماید و بزرگی را نصیب عمل ما نماید. از خداوند که نام نیکوی او الخالق است یاری می‌خواهیم تا در انجام نیکی به ما خلاقیت ارزانی دارد. از خداوند که نام نیکوی او الباری است یاری می‌خواهیم تا ما را از شرک بری بدارد. از خداوند که نام نیکوی او الغفار است یاری می‌خواهیم تا نقص و گناهان ما را بپوشاند. از خداوند که نام نیکوی او القهار است یاری می‌خواهیم تا عمل نیک ما بر ما بر بدی‌ها غلبه کند. از خداوند که نام نیکوی او الوهاب است یاری می‌خواهیم تا به ما دیدارش را موهبت نماید. از خداوند که نام نیکوی او الرزاق است یاری می‌خواهیم تا روزی معنوی بی حساب نصیبمان نماید. از خداوند که نام نیکوی او الفتاح است یاری می‌خواهیم تا درهای بارگاهش را بر ما بگشاید. از خداوند که نام نیکوی او العليم است یاری می‌خواهیم تا به ما معرفت خود ارزانی دارد. از خداوند که نام نیکوی او القابض است یاری می‌خواهیم تا دست جنود شیطان را ببندد و ما را از شر او خلاصی دهد. از خداوند که نام نیکوی او الباسط است یاری می‌خواهیم تا دستان خود را به عطای لقاییش بر ما بگشاید. از خداوند که نام نیکوی او الخافض است یاری می‌خواهیم تا بند های دنیا را که سدّ راه سلوکند بگسلد و پایین برد. از خداوند که نام نیکوی او الرافع است یاری می‌خواهیم تا دست ما بگیرد و به نزد خود بالا برد. از خداوند که نام نیکوی او المعزّ است یاری می‌خواهیم تا ما را در جهاد با نفسمان پیروز گرداند. از خداوند که نام نیکوی او المذلّ است یاری می‌خواهیم تا لقاییش را نصیب همه‌ی مراتب وجودمان نماید. از خداوند که نام نیکوی او السّمیع است یاری می‌خواهیم تا در راه او سخن بگوییم. از خداوند که نام نیکوی او البصیر است یاری می‌خواهیم تا در راه او کار نیکو پیشه کنیم. از خداوند که نام نیکوی او الحکم است یاری می‌خواهیم تا بر ما در قضاوت اعمالمان آسان گیرد. از خداوند که نام نیکوی او العدل است یاری می‌خواهیم تا ما را تربیت کند تا لیاقت دیدارش را داشته باشیم. از خداوند که نام نیکوی او اللطیف است یاری

می‌خواهیم تا به ما باریک‌بینی تشخیص حق از باطل را بدهد. از خداوند که نام نیکوی او الخیر است یاری می‌خواهیم تا او را به درستی بشناسیم. از خداوند که نام نیکوی او الحلیم است یاری می‌خواهیم تا به ما در انجام کار نیک آرامش و طمئینه عطا نماید. از خداوند که نام نیکوی او العظیم است یاری می‌خواهیم تا راه طولانی سلوک را بر ما کوتاه فرماید. از خداوند که نام نیکوی او الغفور است یاری می‌خواهیم تا ما را به صالحان ملحق نماید. از خداوند که نام نیکوی او الشکور است یاری می‌خواهیم تا شکر نعمت‌های او را بجا آوریم. از خداوند که نام نیکوی او العلیّ است یاری می‌خواهیم تا علو مرتبت را نصیب ما نماید. از خداوند که نام نیکوی او الکبیر است یاری می‌خواهیم تا بنده‌ی کوچکش را به کبریاء خود حمایت کند. از خداوند که نام نیکوی او الحفیظ است یاری می‌خواهیم تا ما را از فتنه‌ها و بلاها مصون بدارد. از خداوند که نام نیکوی او المقیت است یاری می‌خواهیم تا ما را از اعمالی که سبب خشم اوست دور بدارد. از خداوند که نام نیکوی او الحسیب است یاری می‌خواهیم تا ما را در محاسبه‌ی اعمالمان توانمند نماید. از خداوند که نام نیکوی او الجلیل است یاری می‌خواهیم تا به بنده‌ی کوچکش عظمت معنوی عطا فرماید. از خداوند که نام نیکوی او الکریم است یاری می‌خواهیم تا به ما مقام معنوی ارزانی دارد. از خداوند که نام نیکوی او الرقیب است یاری می‌خواهیم تا اعمال ما را به حسن نظر تبدیل به احسن کند. از خداوند که نام نیکوی او المجیب است یاری می‌خواهیم تا دعوت او را لبیک گوئیم. از خداوند که نام نیکوی او الواسع است یاری می‌خواهیم تا در کار ما گشایش حاصل نماید. از خداوند که نام نیکوی او الحکیم است یاری می‌خواهیم تا به حکمت خود انجام کار نیکمان را تدبیر نماید. از خداوند که نام نیکوی او الودود است یاری می‌خواهیم تا دوستی اهل بیتش را به ما عطا نماید. از خداوند که نام نیکوی او المجید است یاری می‌خواهیم تا روح ما را سعه و علو عظمت عطا فرماید. از خداوند که نام نیکوی او الباعث است یاری می‌خواهیم تا در قیامت ما را در زمره‌ی نیکان مبعوث فرماید. از خداوند که نام نیکوی او الشهید است یاری می‌خواهیم تا ما را بر اعمال نیکان شاهد قرار دهد. از خداوند که نام نیکوی او الحقّ است یاری می‌خواهیم تا ما را به حقیقت بندگی خود نزدیک نماید. از خداوند که نام نیکوی او الوکیل است یاری می‌خواهیم تا در انجام کار نیکمان مسئولیت امر ما را بپذیرد. از خداوند که نام نیکوی او القویّ است یاری می‌خواهیم تا در کار نیک به ما قوت بدهد. از خداوند که نام نیکوی او المتین است یاری می‌خواهیم تا ما را در کار نیکمان استوار دارد. از خداوند که نام نیکوی او الولیّ است یاری می‌خواهیم تا رفیق راه ما باشد. از خداوند که نام نیکوی او الحمید است یاری می‌خواهیم تا حمد و سپاس او را بجای آوریم. از خداوند که نام نیکوی او المحصىّ است یاری می‌خواهیم تا دیدار محبوبمان را در امام مبین قرار دهد. از خداوند که نام نیکوی او المبدئ است یاری می‌خواهیم تا کار نیکمان به اجازه‌ی او آغاز شود. از خداوند که نام نیکوی او المعید است یاری می‌خواهیم تا عمل ما مقبول درگاه او به نزدش باز گردد. از خداوند که نام نیکوی او المحیی است یاری می‌خواهیم تا به ما حیات طیبه عطا نماید. از خداوند که نام نیکوی او الممیت است یاری می‌خواهیم تا به ما مرگ ارزانی دارد. از خداوند که نام نیکوی او الحیّ است یاری می‌خواهیم تا کار نیک ما را از باقیات الصالحات قرار دهد و آثار نیک آن پایدار بماند. از خداوند که نام نیکوی او القیوم است یاری می‌خواهیم تا ما را در راه او به قیام برپانگاه دارد. از خداوند که نام نیکوی او الواجد است یاری می‌خواهیم تا ما را در لحظه به تناسب بنوازد. از خداوند که نام نیکوی او الماجد است یاری می‌خواهیم تا نفس ما را در هنگام کار نیک سعه و علو عظمت عطا فرماید. از خداوند که نام نیکوی او الواحد است یاری می‌خواهیم تا همه چیز را از او بدانیم. از خداوند که نام نیکوی او الصمد است یاری می‌خواهیم تا در کار نیکمان ما را از دیگران بی‌نیاز سازد. از خداوند که نام نیکوی او القادر است یاری می‌خواهیم تا در کار نیک به ما قدرت عطا فرماید. از خداوند که نام نیکوی او المقتدر است یاری می‌خواهیم تا در عمل صالح به ما تسلط و احاطه ارزانی دارد. از خداوند که نام نیکوی او المتقدّم است یاری می‌خواهیم تا شرایط را برای کار نیکمان فراهم نماید. از خداوند که نام نیکوی او الموقر است یاری می‌خواهیم تا عمل‌ها را لباس آخرت بپوشاند. از خداوند که نام نیکوی او الاولّ است یاری می‌خواهیم تا ما را در صف اول نیکوکاران قرار دهد. از خداوند که نام نیکوی او الآخر است یاری می‌خواهیم تا عمل ما را دنباله‌ی اعمال نیکوکاران قرار دهد. از خداوند که نام نیکوی او الظاهر است یاری می‌خواهیم تا آثار نیکوی کار نیکمان را آشکار سازد. از خداوند که نام نیکوی او الباطن است یاری می‌خواهیم تا نام ما که به نیکی پیش قدم می‌شویم را پنهان بدارد. از خداوند که نام نیکوی او الوالیّ است یاری می‌خواهیم تا راه را بر کار نیکمان هموار سازد. از خداوند که نام نیکوی او المتعالیّ است یاری می‌خواهیم تا کار نیک ما را بالا ببرد و نزد خود بپذیرد. از خداوند که نام نیکوی او البرّ است یاری می‌خواهیم تا ما را از ابرار قرار دهد. از خداوند که نام نیکوی او التوّاب است یاری می‌خواهیم تا بازگشت ما

به سوی خود را از ما بپذیرد. از خداوند که نام نیکوی او المنتقم است یاری می‌خواهیم تا ما را از جنود خود قرار دهد. از خداوند که نام نیکوی او العفو است یاری می‌خواهیم تا گناهان و کوتاهی ما را بر ما ببخشد. از خداوند که نام نیکوی او الرؤف است یاری می‌خواهیم تا در انجام عمل نیکمان ما را بنازد. از خداوند که نام نیکوی او مالک الملک است یاری می‌خواهیم تا در ملک خود اجزای کار نیک به ما عطا نماید. از خداوند که نام نیکوی او ذوالجلال و الاکرام است یاری می‌خواهیم تا بنده‌ی کوچک خود را در بارگاه جلیل خود بپذیرد. از خداوند که نام نیکوی او المقسط است یاری می‌خواهیم تا از حد خود پای فراتر نگذاریم. از خداوند که نام نیکوی او الجامع است یاری می‌خواهیم تا بین خیر دنیا و آخرت برای ما جمع نماید. از خداوند که نام نیکوی او الغنی است یاری می‌خواهیم تا در کار نیکمان ما را نیازمند دیگری قرار ندهد. از خداوند که نام نیکوی او المغنی است یاری می‌خواهیم تا کار نیکمان را کامل نماید. از خداوند که نام نیکوی او المانع است یاری می‌خواهیم تا شیطان و جنود او را در وسوسه مانع شود. از خداوند که نام نیکوی او الضار است یاری می‌خواهیم تا ما را در کار نیکمان سود عطا نماید و از زیانکاران قرار ندهد. از خداوند که نام نیکوی او النافع است یاری می‌خواهیم تا نفع دنیا و آخرت را نصیب ما فرماید. از خداوند که نام نیکوی او النور است یاری می‌خواهیم تا باطن ما را نورانی فرماید. از خداوند که نام نیکوی او الهادی است یاری می‌خواهیم تا ما را به راه راست هدایت فرماید. از خداوند که نام نیکوی او البدیع است یاری می‌خواهیم تا کار نیک را روزی ما قرار دهد که پیش از ما دیگری به آن اقدام نکرده باشد. از خداوند که نام نیکوی او الباقي است یاری می‌خواهیم تا کار نیک ما را باقی نگه دارد تا از آثار آن مومنین بهره‌مند شوند. از خداوند که نام نیکوی او الوارث است یاری می‌خواهیم تا برای ما در کار نیکمان وارثانی قرار دهد تا عمل صالح ما به سنت حسنه تبدیل شود. از خداوند که نام نیکوی او الرشید است یاری می‌خواهیم تا همه‌ی مراتب وجود ما را رشد معنوی عطا فرماید تا به لقاء او نایل شود. از خداوند که نام نیکوی او الصبور است یاری می‌خواهیم تا در انجام کار نیک به ما علم و صبر ارزانی دارد. از خداوند که همه‌ی نام‌های او نیک است یاری می‌خواهیم تا در همه‌ی مراتب وجود ما را به بارگاهش بپذیرد و به دیدارش نائل فرماید.

خداوند را نام‌های نیکو بسیار است. از هر کدام که می‌شناسید یاری بخواهید و شناخت نام‌های خداوند را برنامه‌ی زندگی خود قرار دهید. این که چگونه به هر یک توسل می‌جوید تابع حال و مقام شماست. به نوشته‌های حقیر توجه نکنید. مصداق بارز و کامل آغاز هر کار با نام خداوند پیامبر اکرم و ائمه اطهار هستند. خداوند را آن طور که آنان می‌خوانند بخوانید. نام‌های خداوند را آن طور که ایشان می‌شناسند بشناسید. در شناخت خداوند خدمت ایشان شاگردی کنید.

آنچه گفتیم از جهت آن بود که بسیاری از مفسرین باء در بسم الله الرحمن الرحيم را باء بدئت می‌گیرند که خداوند خلقت جهان هستی را با بسم الله الرحمن الرحيم آغاز کرد. إِنَّهُ هُوَ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ (۱۳/۸۵). اما می‌توان آن را باء بدعت گرفت. بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ (۱۱۷/۲). و یا آن را باء براءت گرفت. هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ (۲۴/۵۹). و یا آن را باء بصیرت گرفت. اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ (۲۶/۱۳). و یا آن را باء بعثت گرفت. عَسَىٰ أَن يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا (۷۹/۱۷). و یا آن را باء ابتلاء گرفت. وَ لَنُبَلِّغَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَ الْجُوعِ (۱۵۵/۲). این‌ها همه تفسیر باء به معبود است. می‌توان آن را به عبد هم تفسیر کرد. می‌توان آن را باء تبئلت گرفت. وَ اذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَ تَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا (۸/۷۳). و یا آن را باء ابتغاء گرفت. وَ اتَّبِعُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ (۳۵/۵). و یا آن را باء بیعت گرفت. إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ (۱۰/۴۸). پس هر باء را بایی به بحر دانش بین. بدان که تفسیر بسم الله الرحمن الرحيم به تفسیر باء آن است و نسبت باء به بسم الله الرحمن الرحيم مانند نسبت نیت است به عمل. مومن کار نیک پیشه نکند جز به بهترین نیت‌ها. إِلَّا اتَّبِعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى (۲۰/۹۲). وَ لَسَوْفَ يَرْضَى (۲۱/۹۲).

جزء اول، سوره ی حمد

نزد یاران عمل

رسول خدا که خداوند و ملائکه بر او درود می فرستند فرمود: «كُلُّ أَمْرٍ ذِي بَالٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِحَمْدِ اللَّهِ أَقْطَعُ» (الدرّ المشور: ۳۲/۱)

امام صادق که قلبم فدایش فرمود: کان رسول الله صلی الله علیه و آله «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله إِذَا وَرَدَ عَلَيْهِ أَمْرٌ يَشْرُهُ،

قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى هَذِهِ النَّعْمَةِ، وَ إِذَا وَرَدَ عَلَيْهِ أَمْرٌ يَعْتَمُّ بِهِ، قَالَ: الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ» (کافی: ۱۹/۹۷/۲)

خداوند علیّ اعلی کتاب خود را با سوره ی حمد آغاز کرد، پس تو نیز کار نیک خود را با حمد و ستایش معبودت آغاز کن. سوره ی حمد را هفت برابر از سایر آیات کتابش سنگین تر قرار داد، پس تو نیز حمد و ستایش او را هفت برابر از عملت بیشتر بها ده. کتاب خود را با آیه ی «بسم الله الرحمن الرحيم» آغاز نمود و اسم اعظم خود را در آن قرار داد، پس تو نیز کار نیک خود را با آیه ی «بسم الله الرحمن الرحيم» آغاز کن و فقط از او یاری بخواه و غیر او را از دل بیرون کن. سهمی از سوره ی حمد برای خود و سهمی را برای بنده اش قرار داد، پس تو سهمی برای خود و سهمی برای خدا قرار بده. فاتحه کتاب را شفا قرار داد، پس تو نیز نیت خود را با حمد و ستایش پروردگار شفا بده. تفسیر هر سوره از قرآن را پیرو تفسیر سوره ی حمد و تفسیر سوره ی حمد را پیرو تفسیر آیه ی بسم الله الرحمن الرحيم و تفسیر بسم الله الرحمن الرحيم را پیرو تفسیر باء آن قرار داد. پس تو نیز قدر و ارزش کار نیک خود را پیرو قدر و ارزش ستایش و حمد معبودت و آن را پیرو قدر و ارزش یاری خواستن از او و آن را پیرو قدر و ارزش نیت خود خود بدان. خداوند سوره ی حمد را در هر رکعت نماز بر بندگان واجب کرد، پس تو نیز در هر کار نیک حمد و ستایش پروردگار را بر خود واجب بشمار. در حدیث است که سوره ی حمد شفای هر درد است جز مرگ. پس اگر آن را خواندی و شفا نیافتی؛ آن را هفت بار بخوان؛ اگر شفا نیافتی هفتاد بار؛ اگر نیافتی هفتصد بار بخوان. تو نیز حمد و ستایش پروردگارت را شفای نیت خود قرار ده؛ اگر شفا نیافتی هفت بار ستایش کن؛ اگر شفا نیافتی هفتاد بار ستایش کن؛ اگر شفا نیافتی هفتصد بار ستایش کن. خداوند در سوره ی حمد توحید را قرار داد، پس تو نیز در حمد و ستایش او خداوند را توحید کن. خداوند در سوره ی حمد نبوت را قرار داد، پس تو نیز در حمد و ستایش او سهمی برای برگزیده ی او محمد مصطفی که خدا و ملائکه بر او درود می فرستند قرار ده. خداوند در سوره ی حمد عدالت را قرار داد، پس تو نیز بین نعمت هایی که خداوند عطایت کرده به عدالت ستایش کن. خداوند در سوره ی حمد امامت را قرار داد، پس تو نیز در ستایش پروردگار روش امامان را پیروی کن. خداوند در سوره ی حمد معاد را قرار داد. پس تو نیز در حمد و ستایش پروردگارت، آخرت را بیاد بیاور. توحید در الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۲) است و نبوت در الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۳) و امامت در اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (۶) و معاد در مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (۴) و همه ی آنها در بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۱). آنچه آشکار است خدا و رسول اوست. تو نیز در کار نیک خود اطاعت فرمان خدا و عمل به سنت پیامبر او را آشکار کن و غیر این را پنهان کن.

نزد یاران وجدان

امام علی که درود و سلام خدا بر او باد فرمود: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْحَمْدَ مِفْتَاحًا لِذِكْرِهِ وَ سَبَبًا لِلْمَزِيدِ مِنْ فَضْلِهِ وَ دَلِيلًا عَلَى آلَائِهِ وَ

عَظَمَتِهِ» (نهج البلاغه - خطبه ی ۱۵۷)

همچنین فرمود: «لا یحمد حامد إلا ربّه و لا یلم لائم إلا نفسه» (غرر الحکم: ۱۰۱۵۰ و ۱۰۱۵۲)

کار نیک خود را به خود نشناس. بلکه آن را به نام خدای یگانه به انجام رسان چرا که یا آن عمل نیک خیری است که نصیب همگان است و اگر تو آن را بجا نیآوری دیگری آن را به انجام خواهد رساند و یا آن عمل نیک خیری است که خداوند یگانه نصیب تو نموده است و رحمتی است که تو را به آن مخصوص گردانیده. پس شایسته است نام او بر عمل نیک برده شود و نه نام تو. کار نیک خود را به نیکی

نستای. بلکه خداوندی که تو را و جهانیان را تربیت نمود شایسته ی ستایش بدان. هم به سبب رحمت و نوازشی که مخصوص همگان کرده و تو هم از آن بهره می‌بری و هم به سبب رحمت و نوازشی که خداوند تو را به آن مخصوص گردانیده. و بدان که روز پاداش تو از هر دو نعمت خواهند پرسید که به آن خود را ستودی یا خالق را ستایش نمودی. بدان که جز او را نمی‌پرستی و جز از او یاری نمی‌خواهی. پس راه مستقیم را خداوند به تو نشان داده است. پس از او طلب هدایت کن نه از غیر او. تا او به تو نعمت عطا کند. چرا که تنها او عطا می‌کند. اگر از غیر طلب کنی خداوند بر تو خشم خواهد گرفت و اگر طلب هدایت نکنی از گمراهان خواهی بود.

در عالم نفس فاتحه‌الکتاب هفت آیه دارد و آن به هفت آسمان و هفت بطن نفس اشاره دارد. نفس اماره و نفس لوامه و نفس زکیه و نفس مطمئنه و نفس راضیه و نفس مرضیه هر یک فاتحه‌الکتاب را به گونه ای تفسیر می‌کنند و هر تفسیر از یکی از آیات سوره ی حمد استفاده می‌گردد. بلکه به واسطه ی فاتحه‌الکتاب است که نفس مومن این مراتب را می‌یابد و بواسطه ی این مراتب است که با بطون عالم هستی ارتباط پیدا می‌کند. پس سوره ی حمد همانطور که در انفس تفاسیری دارد، در آفاق نیز تفاسیری دارد. در دنیا تفسیری و در برزخ تفسیری و در آخرت تفسیری و در قیامت تفسیری و در مدینه الرسول تفسیری و نزد رسول تفسیری و عندالله دارای تفسیر دیگری است. این بدان سبب است که بسم الله الرحمن الرحیم در دنیا و برزخ و آخرت و قیامت و مدینه الرسول و نزد رسول و عندالله هر کدام تفاسیری دیگر دارد. این بدان سبب است که عبد در دنیا و برزخ و آخرت و قیامت و مدینه الرسول و نزد رسول و عندالله هر یک نیتی دیگر دارد. پس حقیقت حمد یک چیز بیش نیست و کثرت آن به سبب کثرت در مخاطب آن است. بلکه عالم هستی بواسطه ی فاتحه‌الکتاب است که صاحب بطون و مراتب است. همانطور که عالم هستی به بسم الله الرحمن الرحیم خلق شد خلقت انسان نیز به بسم الله الرحمن الرحیم بود. و همانطور که علی نقطه ی تحت باء بسم الله الرحمن الرحیم عالم هستی است ولایت علی نقطه ی تحت باء بسم الله الرحمن الرحیم خلقت انسان است. انسانیت انسان به ولایت علی است و علی بودن علی محبت خداست.

نزد یاران الهام

رسول خدا که خدا و ملائکه بر او درود می‌فرستند فرمود: **لَوْ لَا تَمَزَّعُ قُلُوبِكُمْ وَ تَزِيدُكُمْ فِي الْحَدِيثِ لَسَمِعْتُمْ مَا أَسْمَعُ (الرَّغِيبُ وَ الرَّهِيْبُ: ۳/۴۹۷/۳)**

امام صادق که قلبم فدایش فرمود: **« إِنَّ لَكَ قَلْبًا وَ مَسَامِعَ وَ إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَهْدِيَ عَبْدًا فَتَحَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ وَ إِذَا أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ خَتَمَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ فَلَا يَصْلُحُ أَبَدًا وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا » (المحاسن ۱/۳۱۸/۶۳۳)**

اگر دل را از غیر پاک کنی خداوند بر آن استیلا یابد و بر کلیات و جزئیات به اذن خدا احاطه خواهی یافت. پس پروردگار جهانیان را که بر قلب تو استیلا یافت ستایش کن که رحمتش را بر جهانیان گسترد و به رحمتش تو را مخصوص نمود و بر آخرت اعمال نظر کن. اگر نیک بنگری جز او را هرگز نخواهی پرستید و از غیر او هرگز یاری نخواهی خواست. ار خداوند طلب سلامت قلب کن تا تو را از کسانی قرار دهد که دیدارش را روزشان کرده است و نه کسانی که از خود رانده است و نه کسانی که دیدار او را امید ندارند.

در عالم قلب فاتحه‌الکتاب دو آیه دارد. نیمی از آن را خداوند مخصوص خود کرده و نیمی دیگر را به بنده ی خود اختصاص داده است. قلب مومن عرش خداست و فاتحه‌الکتاب معاشقه محب و محبوب است. چون بنده به اسم اظاهر نزدیک شود خداوند را همنشین الباطن بیابد و چون به باطن برود و همنشین الباطن شود خدا را همنشین الظاهر بیابد. چون به اسم الاول نزدیک شود خداوند را همنشین الآخر ببیند و چون به آخرت رود با الآخر همنشین شود خداوند را همنشین الاول بیابد. تا در انفس حضور دارد خداوند را در آفاق حاضر ببیند و تا در آفاق حاضر می‌شود خداوند را در انفس حاضر می‌بیند. چون به الرحمن میل می‌کند قرب او را در اسم الرحیم می‌بیند و چون به الرحیم میل می‌کند قرب او را در اسم الرحمن می‌بیند. پس در عالم قلب عبد تنها به نیمی از تفسیر فاتحه‌الکتاب می‌تواند علم داشته باشد. چون قلب از حالی به حالی تقلب کند علمی حاصل می‌شود و علمی از کف می‌رود. علم به مبداء و معاد، ظاهر و باطن، اول و آخر، المعز و المذل، وحدت و کثرت، دنیا و آخرت، غیب و شهادت، القابض و الباسط، الخافض و الرافع، ... در یک قلب جمع نمی‌شوند. اگر از یکی دوری کنی، به دیگری نزدیک می‌شوی. اگر نفس را زیر پا بگذاری، به خدا نزدیک می‌شوی. اگر نفس را نبینی، به لقای خدا می‌رسی.

اگر به نفس توجه نکنی، یاد خدا در تو تقویت می شود. اگر بخاطر نفست کار نکنی، عملت برای خدا خالص می شود. مومن برای اینکه نفس را زیر پا بگذارد، نفس دیگری را احترام می کند و برای اینکه نفس را نبیند به دیگر نفوس توجه می کند و برای اینکه به خود خدمت نکند، دیگری را خدمت می کند. آنچه دارد به نفوس دیگر ایثار می کند حتی اگر خود نیازمند باشد. برای همین مومن با خدمت به خلق به قرب خالق می رسد. مومنین در خدمت به خلق از یکدیگر پیشی می گیرند تا در قرب خالق سبقت بجویند.

نزد یاران ایمان

زراره از امام صادق که قلبم فدایش پرسید: «قُلْتُ فَحَدَّثَنِي بِرُوحِ الْإِيمَانِ قَالَ هُوَ شَيْءٌ تُمُّ قَالَ هَذَا أَجْدَرُ أَنْ تَقْفَمَهُ أَمْ مَا رَأَيْتَ الْإِنْسَانَ يَهُمُّ بِالشَّيْءِ فَيَعْرِضُ بِنَفْسِهِ الشَّيْءَ يَزْجُرُهُ عَنْ ذَلِكَ وَ يَنْهَاهُ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ هُوَ ذَلِكَ» (مسحرفات السرائر: ۸/۱۸)

امام علی که سلام و درود خداوند بر او باد فرمود: «فی قوله تعالى وَ السَّابِقُونَ السَّابِقُونَ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ فَأَمَّا مَا ذَكَرَهُ اللَّهُ جَلَّ وَ عَزَّ مِنْ السَّابِقِينَ السَّابِقِينَ فَإِنَّهُمْ أَنْبِيَاءُ مُرْسَلُونَ وَ غَيْرُ مُرْسَلِينَ جَعَلَ اللَّهُ فِيهِمْ خَمْسَةَ أَرْوَاحٍ رُوحَ الْفُؤَادِ وَ رُوحَ الْإِيمَانِ وَ رُوحَ الْقُوَّةِ وَ رُوحَ الشَّهْوَةِ وَ رُوحَ الْبَدَنِ» (تحف العقول ۱۸۹)

به نام خداوندی که رحمت خود را در غیب و شهاده بر مت نازل فرمود. ستایش مخصوص پروردگار ما در هر دو جهان است. جهان شهادت که ظل اسم الرحمن است و جهان غیب که ظل اسم الرحیم است. این دو نام پروردگار در روز جزا به هم می رسند. روزی که بنده به کنه عبودیت خود که ربوبیت است و به کنه استعانت خود که رحمت است می رسد. پس در آن روز ما را با صاحبان کوثر همنشین گردان که به آنان نعمت بندگی خود را دادی. نه با آنان که به ایشان پشت کردند و مورد غضب الهی قرار گرفتند و نه با گمراهانی که امامان خود را نشناختند و از این دنیا رخت بر بستند. و در عالم روح فاتحه کتاب یک آیه است و آن مناجات با محبوب است. و آن خاستگاه به هم رسیدن مبداء و معاد، ظاهر و باطن، اول و آخر، المعز و المذل، وحدت و کثرت، دنیا و آخرت، غیب و شهادت، القابض و الباسط، الخافض و الرافع، ... و در یک کلام خواستگاه وحدت اسماء الهی است. پس مناجات به زبان صفات است. محب و محبوب هر دو یک آیه را مناجات می کنند و نجوای محب و محبوب یک نداست. و آن ندای لا اله الا الله است. و این مقام علم یقین است و بنده به حقیقت فاتحه کتاب نزدیک است. چون حق آمد باطل رخت بر بندد و بندگی خالص شود و حجاب و منیت کنار رود و بنده، خود را فراموش کند و توجه او همه معطوف حق گردد. چون حجاب اسماء الهی کنار رود، بنده دریابد که عالم همه اسماء الله است. به اسم الله موصوف به صفات الرحمن الرحیم است. که او الرحمن است و الرحیم است و رب است و معبود است و مستعان است و محمود است و مالک است. و به اسم الله موصوف به صفات الرحمن و الرحیم است که ما عبدیم و از او استعانت می جویم. و به اسم الله موصوف به صفات الرحمن و الرحیم است که او هادی است و منعم است و قیوم است و منتقم است. همینطور است که همه ی اسماء از بسم الله الرحمن الرحیم نتیجه می شوند. همانطور که سوره ی حمد از آن فراز آمد. برای همین اسم اعظم در بسم الله الرحمن الرحیم است و هر مومنی به درجه ی ایمان خود از آن بهره مند می گردد. امام صادق که قلبم فدایش فرمود: «إِنَّ الْإِيمَانَ عَشْرُ دَرَجَاتٍ بِمَنْزِلَةِ السَّلَامِ يُصْعَدُ مِنْهُ مَرْقَاةً بَعْدَ مَرْقَاةٍ» (الکافی ۲/۴۵)

همچنین فرمود: «الْمُؤْمِنُونَ عَلَى سَبْعِ دَرَجَاتٍ صَاحِبِ دَرَجَةٍ مِنْهُمْ فِي مَزِيدٍ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ» (الخصال ۳۱/۳۵۲)

هفت رتبه ی ایمان در هفت آیه ی سوره ی حمد و ده مرتبه ی ایمان در هفت آیه در عالم نفس و ده آیه در عالم قلب و یک آیه در عالم روح از سوره ی حمد نشان داده شده است.

نزد یاران برهان

امام علی که درود و سلام خدا بر او باد فرمود: «بَعَثَهُ بِالنُّورِ الْمُضِيِّ وَ الْبُرْهَانِ الْجَلِيِّ وَ الْمِنْهَاجِ الْبَادِي وَ الْكِتَابِ الْهَادِي» (نهج البلاغه - خطبه ۱۶۱)

و همچنین فرمود: «إِنَّمَا النَّاسُ رَجُلَانِ مُتَّبِعٌ شِرْعَةً وَ مُبْتَدِعٌ بِدْعَةً لَيْسَ مَعَهُ مِنَ اللَّهِ سُبْحَانَهُ بُرْهَانٌ سُنَّةٌ وَ لَا ضِيَاءٌ حُجَّةٌ» (نهج البلاغه - خطبه ۱۷۶)

این مقام برائت نور ما از عالم سلوک اسماء است و آن مقدمه‌ی عروج به مدینه‌الرسول می‌باشد و آن شهری است که ساکنان آن حمد خداوند را به ذات خود بجای می‌آورند. و این برائتی است جامع و از تمام جهات. برائت از آنچه ظل اسم الرحمن است و از این جمله است فیض وجودی. و هم برائت از آنچه ظل اسم الرحیم است. و از این جمله است فیضی که به واسطه‌ی آن نور ما مسمی به اسماء می‌شود. و این مقام نفس مقام لیلۃ‌القدر است. نور که عروج کند قرآن نازل می‌شود. ملائکه قوامی روحانی و روح نزد نفس حاضر می‌شوند و نفس از آن یگانه هستی فرمان بردار است. در شب قدر نفس سراسر سلام و درود است. و نور خداوند را به لسان ذات حمد می‌کند. خداوندی که در شب قدر ربوبیت او بر عالمیان آشکار است. چون اسم ربّ نزدیک شود به آنچه ظل اسم الرحمن است و چون نزدیک شوند به آنچه ظل اسم الرحیم است، هم فیض وجودی بدون واسطه و هم فیضی که بواسطه آن عالمیان مسمی به اسماء می‌شوند. و آن هنگامی است که نور ما به ذات خود صفات رحمانیت و رحیمیت پروردگار را حمد می‌کند. فیض وجودی را که به او افزوده می‌شود، می‌پذیرد و اسماء الهی را که با او سلوک می‌کنند می‌شناسد. پس قلب آنچه را که شهود می‌کند تصدیق می‌کند و به آن آرامش یابد و روی برنگرداند و تکذیب نکند. پس نور دریابد که در مقام قرب این دو صفت متحدند. آنگاه قیامت کبری نزدیک آید و آخرت اعمال نفس نزد او حاضر شوند و قضای الهی، قرین و هم‌نشین او گردد. و این مقام قرب اسماء الرحمن الرحیم است. پی قلب پروردگارش را دیدار کند و سلطنت او را دریابد. پس نفس عمل کند به آنچه هویت در ازل با خداوند پیمان بسته بود. و قلب آرامش یابد. و نفس و قلب به ترتیب ندا برآورند که ایاک نعبد و ایاک نستعین که یکی او را عبادت کند تا یقین شود و دیگری از او استعانت جوید تا فتح نصیبش شود. پس اعمال نفس با صورت آخرتی آن متحد گردد و صفات الهی در قلب ملکه شوند.

پس نور ما دریابد که فاعل اعمال نیک ما خدای یگانه است و هنگام شهود قلب شاهد همان پروردگاری است که بر آن استیلا یافته است. پس نفس و قلب از او هدایت طلب کنند و به لسان ذات او را حمد نمایند. پس اعمال صالح به بهشت ها درآیند و اعمال ناصالح به آتش عذاب جزا داده شوند و اعمال گمراه نابود و نیست گردد و نور به وجه الله باز گردد و عروج کند و پروردگارش را ملاقات نماید. و هر چیز جز وجه پروردگار صاحب جلال و اکرامش نابود و هلاک شود. و انا لله و انا الیه راجعون. نزد یاران برهان سوره ی حمد یک کلمه است و آن نام الله، خاستگاه وحدت اسماء و صفات است.

نزد یاران ولایت

امام علی که درود و سلام خداوند بر او باد فرمود: از رسول خدا شنیدم می‌فرمود: خداوند فرمود فاتحه‌الکتاب را بین خود و بندهام تقسیم کرده‌ام. نصف آن برای من و نصف دیگر برای بندهام باشد. آنچه در خواست کند. زمانیکه بنده گوید بسم الله الرحمن الرحیم خداوند فرماید بنده ام بنام من آغاز کرد. بر من حق است که برای او و امورش با به تمام برسانم و حالاتش را مبارک کنم و زمانیکه بگوید الحمد لله رب العالمین خداوند تعالی فرماید بنده ام مرا سپاس گذارد. او دانست نعمتی که دارد از نزد من است و بلاهایی که از او دفع کردم بسیار دور و به زیادی نعمت من است شما را گواه می‌گیرم که من برایش با نعمت دنیا نعمت آخرت را اضافه می‌کنم و از او بلاهای آخرت را دفع می‌کنم، چنانکه بلاهای دنیا را از او دفع کردم و زمانیکه گفت: الرحمن الرحیم خداوند گوید برای من گواهی داد که من رحمن و رحیم هستم شما را گواه می‌گیرم که از نعمتم بهره‌ی او را زیاد کنم و از عطایم بهره‌ی او را فراوان نمایم و زمانیکه بگوید مالک یوم الدین خدای متعال می‌فرماید شاهد باشید همانطوری که او اعتراف کرد من پادشاه روز جزایم روز شمار حساب او را آسان کنم و حسناتش را سنگین نمایم و از بدی‌های او بگذرم و زمانیکه گوید ایاک نعبد خداوند فرماید بنده ام راست گفت مرا می‌پرستد. شاهد او باشید او را بر عبادتش پاداشی دهم که هر مخالف او در عبادت برای من به او غبطه برد. زمانیکه گوید و ایاک نستعین خداوند گوید از

من کمک خواست و به سوی من پناه آورد. شاهد باشید او را بر امرش یاری کنم و در سختی هایش به فریادش رسم و دست او را در گرفتاری هایش بگیرم. زمانیکه گوید اهدنا الصراط المستقیم تا آخر سوره خداوند گوید این برای بنده من است و برای بندهام باشد آنچه خواهد. در حقیقت برای او مستجاب کردم و به او ببخشم آنچه آرزو دارد. و از آنچه ترسد ایمن کنم.

امام باقر که روح فدایش فرمود: «فَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَ رَسُولِهِ وَ النُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا، فَقَالَ يَا أَبَا خَالِدٍ. النُّورُ وَ اللّٰهُ الْأَيْمَةُ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ ص إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَ هُمْ وَ اللّٰهُ نُورُ اللّٰهِ الَّذِي أَنْزَلَ - وَ هُمْ وَ اللّٰهُ نُورُ اللّٰهِ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ، يَا أَبَا خَالِدٍ! لِنُورِ الْإِمَامِ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ - أَنْوُرُ مِنَ الشَّمْسِ الْمُضِيئَةِ بِالنَّهَارِ» (نور الثقلين ۱۴/۳۴۱/۵)

امام کاظم که علقم فدایش فرمود: «، الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الَّذِي بَعَّظَمْتِهِ وَ نُورِهِ أَبْصَرَ قُلُوبَ الْمُؤْمِنِينَ، وَ بَعَّظَمْتِهِ وَ نُورِهِ عَادَاهُ الْجَاهِلُونَ، وَ بَعَّظَمْتِهِ وَ نُورِهِ ابْتَغَى مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ بِالْأَعْمَالِ الْمُخْتَلِفَةِ وَ الْأَدْيَانِ الْمُتَضَادَّةِ، فَمُصِيبٌ وَ مُخْطِئٌ، وَ ضَالٌّ وَ مُهْتَدٍ، وَ سَمِيعٌ وَ أَصَمٌّ، وَ بَصِيرٌ وَ أَعْمَى حَبْرَان...» (کافی ۹۵/۱۲۴/۸)

پیامبر خدا که خداوند و ملائکه برای او درود می فرستند فرمود: «اول خلق الله نوری» (البحار ۷/۹۷/۱)

همچنین فرمود: «يَا نُورَ النُّورِ يَا مُنَوَّرَ النُّورِ يَا خَالِقَ النُّورِ يَا مُدَبِّرَ النُّورِ يَا مُعَدِّرَ النُّورِ يَا نُورَ كُلِّ نُورٍ يَا نُورًا قَبْلَ كُلِّ نُورٍ يَا نُورًا بَعْدَ كُلِّ نُورٍ يَا نُورًا فَوْقَ كُلِّ نُورٍ يَا نُورًا لَيْسَ كَمِثْلِهِ نُورٌ» (البحار ۳۹۰/۹۴)

نزد یاران ولایت سوره‌ی حمد یک حرف است و آن باء بسم الله الرحمن الرحيم است و آن نور ائمه است و کلهم نور واحد.

نزد یاران وحدت

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (۱/۱) وَ إِلَٰهِكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِیْمُ (۱۶۳/۲) شَهِدَ اللّٰهُ أَنَّهُ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَ الْمَلَائِكَةُ وَ أُولُو الْعِلْمِ قَانِمًا بِالْقِسْطِ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (۱۸/۳) هُوَ اللّٰهُ الَّذِي لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلِيمٌ الْغَيْبِ وَ الشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِیْمُ (۲۲/۵۹) إِنَّمَا تَنْذِرُ مَنْ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ الْغَيْبَ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَ أَجْرٍ كَرِيمٍ (۱۱/۳۶) مَنْ خَشِيَ الرَّحْمٰنَ الْغَيْبَ وَ جَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ (۳۳) ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ (۳۳-۳۴/۵۰) جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمٰنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا (۶۱/۱۹) سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ (۵۸/۳۶)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۲/۱) الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ وَ هُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ (۱) يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَ مَا يَعْرُجُ فِيهَا وَ هُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ (۲) (۱-۲/۳۴) وَ هُوَ اللّٰهُ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَى وَ الْآخِرَةِ وَ لَهُ الْحُكْمُ وَ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (۷۰/۲۸) وَ لَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ عَشِيًّا وَ حِينَ تُظْهِرُونَ (۱۸) يَخْرُجُ الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يَخْرُجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ وَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ (۱۹) (۱۹-۱۹/۳۰) وَ تَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَّا يَمُوتُ وَ سَبِّحْ بِحَمْدِهِ وَ كَفَىٰ بِهِ بَدُنُوبٍ عِبَادَهُ خَيْرًا (۵۸/۲۵) تَسْبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَ الْأَرْضُ وَ مَنْ فِيهِنَّ وَ إِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَ لَٰكِنْ لَّا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا (۴۴/۱۷) إِنْ رَبَّكُمْ اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا مِنْ عِنْدِهِ ذَٰلِكُمْ اللّٰهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أ فَلَا تَدْكُرُونَ (۳/۱۰) إِنْ رَبَّكُمْ اللّٰهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ النُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَ الْأَمْرُ تَبَارَكَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ (۵۴/۷) وَ إِنَّهُ لَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۱۹۲) نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ (۱۹۳) عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ (۱۹۴) بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ (۱۹۵) (۱۹۵-۱۹۵/۲۶) إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ (۲۷) لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ (۲۸) وَ مَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللّٰهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ (۲۹) (۲۹-۲۹/۸۱) فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ رَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۳۶/۴۵) تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (۲/۴۱)

الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ (۳/۱) رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ مَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمٰنِ لَّا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا (۳۷/۷۸) وَ مَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمٰنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا (۹۲) إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ إِلَّا آتِي الرَّحْمٰنِ عَبْدًا (۹۳) (۹۳-۹۳/۱۹) الرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى (۵/۲۰) اللّٰهُ لَّا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمِ (٢٦) (سجده واجب/مستحب) (٢٦/٢٧) سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ (٨٢/٤٣) قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (٣١/٣) وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ (٢١٧) الَّذِي يَرْتَكِبَ حِينَ تَقُومُوا (٢١٨) وَتَقْلَبُكَ فِي السَّاجِدِينَ (٢١٩) إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (٢٢٠) (٢٦/٢٧-٢٢٠-٢١٧)

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ (٤/١) فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَّا يُظْلَمُونَ (٢٥) قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَن تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّن تَشَاءُ وَتُعِزُّ مَن تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَن تَشَاءُ بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٢٦) (٢٦/٣-٢٥) فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَّا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَ لَّا كِنَ أَكْثَرَ النَّاسِ لَّا يَعْلَمُونَ (٣٠/٣٠) وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ (١٧) ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ (١٨) يَوْمَ لَّا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَ الْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ (١٩) (١٩/٨٢-١٧)

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ إِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (٥/١) وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مَخْلَصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَ ذَٰلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ (٥/٩٨) وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٌ وَ لَّا تَنْهَرُهُمَا وَ قُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا (٢٣) وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِيلِ مِنَ الرَّحْمَةِ وَ قُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْتَانِي صَغِيرًا (٢٤) (٢٤/١٧-٢٣) وَ اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ وَ إِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ (٤٥) الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَ أَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاغِبُونَ (٤٦) (٤٦/٢-٤٥)

أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (٦/١) قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِثْلَهُ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَ مَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (١٦١/٦) وَ إِنْ أَلَّفَهُ رَبِّي وَ رَبِّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ (٣٦/١٩)

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ لَا الضَّالِّينَ (٧/١) ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ وَ أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (٥٣/٨) أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَّا فِي الْأَرْضِ وَ اسْتَبَعَ عَلَيْكُمْ نِعْمَةَ ظَاهِرَةً وَ بَاطِنَةً وَ مَن النَّاسُ مَن يَجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ لَا هُدًى وَ لَا كِتَابٍ مُنِيرٍ (٢٠/٣١) وَ لَّا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ (١٦٩) فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَ يَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِّنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَّا هُمْ يَحْزَنُونَ (١٧٠) * يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ وَ أَنَّ اللَّهَ لَأُضِيْعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ (١٧١/٣-١٦٩) فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَ فَضْلٍ لَّمْ يَمْسَسْهُمْ سُوءٌ وَ اتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَ اللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ (١٧٤/٣) مَن كَفَرَ بِاللَّهِ مِن بَعْدِ إِيْمَانِهِ إِلَّا مَن أَكْرَهَ وَ قَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيْمَانِ وَ لَٰكِن مَّن شَرَحَ بِالْكَفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللَّهِ وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (١٠٦) ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْبَبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَ أَنَّ اللَّهَ لَأَيُّدِي الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ (١٠٧) (١٠٦-١٠٧) ١٠٦/١٦) يُبَيِّنُ اللَّهُ لَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ فِي الْآخِرَةِ وَ يُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَ يَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ (٢٧/١٤) أَمَّن زَيْنَ لَهُ سُوءَ عَمَلِهِ فَرَّاهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَن يَشَاءُ وَ يَهْدِي مَن يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (٨/٣٥) اللَّهُ نَزَلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَّثَانِي تَقْشَعْرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَ قُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدًى لِلَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاءُ وَ مَن يُضِلِّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ (٢٣/٣٩) إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ (٨٦) وَ لَقَدْ ءَاتَيْنَاكَ سَبْعًا مِّنَ الْمَثَانِي وَ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ (٨٧) (٨٦-٨٧)

سوره البقره جزء ۱، آیات الی ۵

نزد یاران عمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ سپاس پروردگاری راست که هدایت را نصیب پرهیزکاران کرد. خداوندا در فهم کلام تو از غیر نا امیدم و تنها به رحمت تو چشم دارم. خداوندا به من عمل به آنچه می آموزم روزی کن و من سهم خود را این قرار می دهم تا از آنچه آموختم، به اهلیش بیاموزم. خداوندا در عملم سهم خودت را شفای من قرار ده. خدایا تو را سپاس که از گنجینه های نزد خودت، پیام توحید را بر ما ارزانی داشتی و آن را به دستان امانت دار رسولت سپردی و ما را به یاری امامان ما که جانشینان تو در زمین هستند، حمایت کردی. در روزی که ما را از این امانت باز خواست کنی از عدالتت به تو پناه می بریم.

الم (۱) خداوند کتاب خود را به جبرئیل امین سپرد و جبرئیل به اذن او پیام خدا را به رسول خدا که خداوند و ملائکه بر او درود می فرستند وحی فرمود. پس تو نیز آنچه اراده می کنی، به عقل بسپار تا به قلبت فرود آورد و سپس به آن عمل کن. اگر به عمل موفق نشدی، خدای خود را بشناس که امام علی که درود و سلام خداوند بر او باد فرمود، و قَالَ عَرَفْتُ اللَّهَ سُبْحَانَهُ بِفَسْخِ الْعَزَائِمِ وَ حَلِّ الْعُقُودِ وَ نَقْضِ الْهَمَمِ (نهج البلاغه، ن ۲۵۰)

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (۲) در کتاب خدا شکی راه ندارد و در آن هدایت برای پرهیزکاران است. تو نیز به آن عمل بپرداز که به درستی آن یقین داری و اگر شکی در دلت راه داد، از آن عمل نگاه دار. چنان عمل کن که عملت، سرمشق کسانی باشد که پندگیرند گانند و در صحنه ی عمل پرهیز کاراند.

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (۳) کسانی که در عمل خود عالم غیب را که از آنان پنهانند، در نظر دارند و به نماز و اطاعت فرمان خدا قیام می کنند و در عمل خود سهمی برای دیگران قرار می دهند. کسانی که به وحی خدا ایمان دارند و از آخرت اعمال خود بیم دارند. هدایت خدا مخصوص ایشان است و عاقبت نیکو از آن ایشان است.

نزد یاران وجدان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ خدایا برای عاقبت نیکو نیاز من هدایتی از نزد تو هستیم و از غیر تو طلب هدایت نمی کنیم.

الم (۱) ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (۲) کتاب وحی که خداوند بر رسول فرستاد، نصیب کسانی است که نفس خود را می شکنند و با آن مبارزه می کنند. اگر تقوای الهی پیشه کنیم و بر نفس خود غلبه کنیم در فهم کتاب خدا شک نمی کنیم و از کتاب هدایت بهره می بریم.

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ ... آنان که به عالم غیب ایمان دارند و در برابر آن طغیان نمی کنند و قوای نفسانی خود را در راه اطاعت از فرمان خداوند به کار می برند و با قوای نفسانی خود به دیگران کمک می کنند و برای دیگران در آن سهمی قرار می دهند. آنان که به آنچه بر رسول خدا و پیامبران پیشین از طرف خداوند نازل شده است ایمان دارند و در برابر آن طغیان نمی کنند و یقین دارند که در آخرت با باطن اعمال نفس خود می رسند، ایشان کسانی هستند که تحت تربیت پروردگار خود، هدایت می یابند و ایشان به عاقبت نیکویی می رسند.

نزد یاران الهام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ دل خود را از غیر پاک کن تا خداوند گوش های قلبت را باز کند و سروش هدایت را با قلبت بشنوی.

الم (۱) ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (۲) پس خداوند به قلب تو الهام می کند. الهامی صادقه که از آن شک نخواهی کرد و القاء شیطانی و الهامات کاذبه، نیامیخته است. و خداوند قلب تو را که تقوا کرده، از غیر او هدایت عطا خواهد کرد و راه راست را به او نشان خواهد داد.

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (۳) آنان که از غیب خود به ایشان الهام می‌کند و با قلب خود به ذکر او قیام می‌کنند و از آنچه به ایشان الهام می‌شود مومنین را نصیبی است. آنان که به باطن آنچه بر رسول خدا و پیامبران پیشین نازل شده، راه دارند و چشم دلشان آخرت را بیناست. هدایت قلبی پروردگار نصیب ایشان است و قلب سلیم از آن ایشان است.

نزد یاران ایمان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ خداوندا، رحمت را در غیب و شهادت بر ما فرود آر.

الم (۱) اشاره به کل دایره‌ی وجود است. اسماء الهی سلوک می‌کنند. از نزد خدا می‌آیند و به عندالله می‌روند. الف اشاره به ذات است و لام اشاره به عقل فعال است که ذات همراه با صفت علم است و میم اشاره به وجود محمدی است که اسم اعظم است و متخلف به جمیع صفات است و لذا متصل به ذات است و به وجود او دایره‌ی وجود کامل می‌شود.

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (۲) این کتاب خلقت است که از اسماء الهی که از نزد او می‌آیند و نزد او عروج می‌کنند تشکیل شده است. و در این کتاب، هدایت از آن کیس است که تقوی الهی پیشه کند و با هر اسم خدا متناسب با همان اسم برخورد کند و رعایت ادب اسماء نماید تا بتواند بواسطه‌ی آن‌ها، عروج نماید.

آنان که به اسم العالم باور دارند و خداوند را در غیب و شهادت عالم می‌دانند و به اسم القیوم باور دارند و به عبادت پروردگار قیام می‌کنند و به اسم الرزاق باور دارند و در روزی خدا برای دیگران سهمی قائلند. آنان که به ایمانی بعد از ایمان دیگر مؤمن شده‌اند و به اسم المؤمن باور دارند و به روح ایمان تایید می‌شوند و به آنچه بر رسول خدا و پیامبران پیشین نازل شده است، باور دارند و به اسم الباعث باور دارند و به دیدار اعمال خود در قیامت یقین دارند. اینها کسانی هستند که با اسماء الهی هدایت می‌شوند و سعادت اخروی از آن ایشان است.

نزد یاران برهان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ پس چون نور، از سلوک در عالم اسماء الهی برائت یافت و از عالم کون خارج شد. به لسان ذات حمد خداوند را بجای می‌آورد که الم (۱) و این طواف نور ماست، حول ذات و آن طوافی از نوع حرکت و سلوک نمی‌باشد. بلکه حلقه و دایره‌ایست که به لسان ذات شکل می‌گیرد. و آن از حضرت احدی است تا حضرت لوح و از آنجا تا مدینه الرسول و نزد حضرت محمدی که نور ما به واسطه‌ی عروج آن کریم مرسل است که این قوس را کامل می‌کند و این قول الحمدلله که نور را از مدینه‌ی محمدی به حضرت احدی وصل می‌کند و اینگونه خداوند با قلم اعلی بر لوح محفوظ می‌نگارد و آن بر نفس محمدی نازل می‌شود.

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (۲) و آن کتابی است که تنها مطهرون به آن دسترسی دارند و علم به آن تنها علم یقین است و هدایت کننده‌ی نفسی است که تقوی پیشه کرده، از منیت خود و قلبی که تقوی پیشه کرده از حضور غیر خدا در او و این هدایتی است که نفس و قلب و روح را به سوی حمد پروردگار به لسان ذات راه نمی‌نماید تا از شاکرین به احسان پروردگارشان باشند.

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (۳) هدایتگر قلبی که ایمان آورده، به حضور معنوی پروردگار هنگام غیبت نفس از نزد او و هدایتگر نماز گزاران است، آنگاه که نفس به آن قیام کند، هنگام استیلا پروردگار بر عرش قلب مومن و چشمه‌های حکمت از قلب به زبان جاری گردد تا قلب از آنچه خداوند عطایش کرده و آن انس حضور است به دیگر مومنان، انفاق کند و هدایتگر قلبی که ایمان می‌آورند و تصدیق می‌کند آنچه را بر حضرت محمدی نازل شده و آنچه بواسطه‌ی او به نفوس پیشین نازل شده است. و قلبی که به نشئه‌ی آخرت نزدیکند و آن را می‌بینند و آخرت هر عملی نزدشان حاضر است و به آخرت حق یقین دارند. اینان کسانی هستند که ربوبیت پروردگارشان نزد نفوس و قلبشان حضور دارد و آنان را هدایت می‌کند و اینان رستگارانند.

نزد ياران ولايت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ امام صادق كه قلم فدايش فرمود: اَلْبَاءُ بِهَاءِ اللَّهِ، وَالسَّيْنُ سَنَاءُ اللَّهِ وَ الْمِيمُ مَجْدُ اللَّهِ وَ در روايتى ديگر ملك الله و الله كل شىء الرحمن بجميع خلقه و الرحيم بالمومنين خاصه (المجمع و الكافي و التوحيد و المعانى و العياشى)
امام على ع كه درود و سلام خداوند بر او باد فرمود: كل امر ذى بال لم يذكر فيه بسم الله الرحمن الرحيم فهو ابتر .

الم (۱) امام صادق كه قلم فدايش فرمود: الم هو حرف من حروف اسم الله الاعظم المقطع فى القرآن الذى يؤلفه النبى صلى الله عليه و آله او الامام ماذا دعا به اجيب. (المعاني) امام على ع كه درود و سلام خداوند بر او باد فرمود: لكل كتاب صفوة و صفوة هذا الكتاب حروف التهجي (المجمع)

ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (۲) امام صادق كه قلم فدايش فرمود: الصورة الانسانية هى أكبر حجة لله على خلقه و هى الكتاب الذى كتبه الله بيده. (الصافى)

همچنين فرمود: المتقين شيعتنا. (المعاني و العياشى)

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ ... امام صادق كه قلم فدايش فرمود: لَيْسَ مِنْ شِيَعَتِنَا مَنْ أَنْكَرَ أَرْبَعَةَ أَشْيَاءَ الْمِعْرَاجِ وَ الْمُسَاءَلَةَ فِي الْقَبْرِ وَ خَلَقَ الْجَنَّةِ وَ النَّارِ وَ الشَّفَاعَةَ. (البحار ۱۱/۹/۶۹)

همچنين فرمود: اَمْتَحِنُوا شِيَعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثِ عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافِظَتُهُمْ عَلَيْهَا وَ عِنْدَ أَسْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عِنْدَ عَدُوِّنَا وَ إِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مُوَاسَاةَتُهُمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا. (البحار ۴۰/۲/۸۳)

همچنين فرمود: إِنَّمَا شِيَعَتُنَا يُعْرِفُونَ بِخِصَالِ شَتَّى السَّخَاءِ وَ الْبَدَلِ لِلإِخْوَانِ وَ بِأَنْ يُصَلُّوا الْخَمْسِينَ لَيْلًا وَ نَهَارًا (تحف العقول)
امام حسن عسكرى كه قلم فدايش فرمود: إِنَّمَا شِيَعَةُ عَلَى ... هم الذين يؤثرون إخوانهم على أنفسهم و لو كان بهم خصاصة (البحار ۱۱/۱۶۲/۶۸)

پيامبر خدا كه خداوند و ملائكه بر او درود مى فرستند فرمود: ان شيعتنا من شيعتنا و اتبع آثارنا و اقتدى باعمالنا (التفسير المنسوب الى الامام العسكرى ۱۴۹/۳۰۷)

همچنين فرمود: يَا عَلِيُّ إِنَّ أَوَّلَ أَرْبَعَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ أَنَا وَ أَنْتَ وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ وَ ذُرِّيَّتُنَا خَلْفَ ظُهُورِنَا وَ أَحِبَّائُنَا خَلْفَ ذُرِّيَّتِنَا وَ أَشْيَاعُنَا عَنْ أَيْمَانِنَا وَ شِمَائِلِنَا (الارشاد ۴۳/۱)

همچنين فرمود: ان عليا و شيعته هم الفائزون (الارشاد ۴۱/۱)

نزد ياران وحدت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى (۸/۲۰) وَ قَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرئَهَا وَ مَرَسَتْهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ (۴۱/۱۱)

الم (۱/۲) هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ (۶/۳) هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَ أُخْرُ مُشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَ ابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَ مَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ ءَأَمَّنَّا بِهِ كُلُّ مَنْ عِنْدَ رَبِّنَا وَ مَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ (۷/۳) ءَأَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَ الْمُؤْمِنُونَ كُلُّ ءَأَمَّنَ بِاللَّهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ لَا نَفَرُ قُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَ قَالُوا سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ (۲/۲۸۵) بَلِ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَ كَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا (۱۵۸/۴)

ذَلِكَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ (٢/٢) تَنزِيلُ الْكِتَابِ لَأَ رَيْبَ فِيهِ مِن رَّبِّ الْعَالَمِينَ (٢/٣٢) وَإِنَّهُ لَهْدًى وَرَحْمَةٌ
لِّلْمُؤْمِنِينَ (٧٧/٢٧) هَٰذَا بَيِّنَاتٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ (١٣٨/٣)

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ (٣/٢) يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أُجِبْتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا بِئِنَّكَ
أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ (١٠٩/٥) تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ (١١٦/٥) أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَ
نَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ (٧٨/٩) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ (٤٥/١٥) جَنَّاتٍ عَذْنِ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَانُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ
مَأْتِيًا (٦١/١٩) إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَن تَزَكَّى فَإِنَّمَا يَتَزَكَّى لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ (١٨/٣٥) قُلْ إِن هُدًى
اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمِيرًا لِّسُلَيْمٍ لِّرَبِّ الْعَالَمِينَ (٧١/٦) وَأَن أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ (٧٢/٦) وَأَمْرٌ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ
عَلَيْهَا لَا تَسْلُكُ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ (١٣٢/٢٠) وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَ
عَلَانِيَةً وَيَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ (٢٢/١٣) وَ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ (٢١٩/٢) فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ (٤٩/١١)
وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ (٤/٢) وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُتَّقُونَ (٣٣/٣٩) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَ هَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَ ذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ (٤٨/٢١) وَ قَفَيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِمْ بَعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
مِنَ التَّوْرَةِ وَ آتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَ نُورٌ وَ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَ هُدًى وَ مَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ (٤٦/٥) ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن
رَّبِّهِ وَ الْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَ مَلَائِكَتِهِ وَ كُتُبِهِ وَ رُسُلِهِ لَا تَفْرُقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَ قَالُوا سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا عُرْفًا نَّكَ رَبَّنَا وَ إِلَيْكَ
الْمَصِيرُ (٢٨٥/٢) وَ الْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ لِّلْمُتَّقِينَ (٣٥/٤٣) وَ الْوَزْنَ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَن ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٨/٧)
أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٥/٢) وَ الَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَ ءَاتَيْنَاهُمْ تَقْوَاهُمْ (١٧/٤٧) وَ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ
جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (٣١/٢٤) اعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَ أَفْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (٧٧/٢٢) فَادْكُرُوا ءَالَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (٦٩/٧) وَ
ابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَ اذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (١٠/٦٢) يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ ابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَ جَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ (٣٥/٥) قَدْ أَفْلَحَ مَن تَزَكَّى (١٤/٨٧) وَ ذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى (١٥/٨٧) وَ مَن يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٩) يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا
اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (١٠٢/٣) وَ اعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَ لَا تَفَرَّقُوا وَ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً
فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَ كُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنقَذَكُم مِّنْهَا كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ ءَايَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (١٠٣/٣) وَ
لَتَكُن مِّنكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (١٠٤/٣) الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ
الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَ الْإِنجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَ يَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ يَحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَ يَحْرُمُ عَلَيْهِمُ الْحَبِيثَ وَ يَضَعُ
عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَ الْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَ عَزَّوْهُ وَ نَصَرُوهُ وَ اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (١٥٧/٧) إِنَّمَا
كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَ رَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَن يُقُولُوا سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا وَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٥١/٢٤) أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ تَبَسَّطُ
الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَ يُقَدِّرُ إِن فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ (٣٧/٣٠) فَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَ الْمَسْكِينِ وَ ابْنَ السَّبِيلِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ
وَجْهَ اللَّهِ وَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (٣٨/٣٠)

سوره البقره جزء ۱، آیات ۶ الی ۲۰

نزد یاران عمل

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا... آنان که با اعمال خود حق را پوشاندند چه آنان را انذار دهی و چه انذار ندهی ایمان نمی آورند... از مردم کسانی هستند که می گویند اعمال ما برای خداست و ما آخرت اعمالمان را در نظر داریم، اما چنین نیستند... و چون به آنان بگویند مانند مردم به اعمال نیکو پردازید می گویند ما همچون مردم نادان عمل نمی کنیم اما ایشان خود نادانند اما خود نمی دانند. چون با عاملان به خیر هستند می گویند ایمان آوردیم، اما چون با نابکاران و شیاطین هستند می گویند ما با شما بییم و ایمان آوردندگان را مسخره می کنیم... اعمال ایشان همچون آتش جهنم است که آن را برای خود برپا می کنند تا به دنیا برسند. اما خداوند نور را از ایشان می گیرد و در ظلمت دنیا رهایشان می کند... و یا اعمالشان چون عذاب الهی برایشان فرود می آید. اما ایشان چشم و گوش خود را از این عذاب شدن بسته اند. شاید با اعمالشان اندکی به دنیا رسند اما خداوند اگر بخواهد آن را هم از ایشان می گیرد که خداوند بر هر کاری تواناست.

نزد یاران وجدان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا... آنان که قوای نفسانی خود را در راه باطل بکار می اندازند چه آنان را انذار دهی و چه انذار ندهی، حق را نمی پذیرند. خداوند بر قلب هایشان و گوش هایشان مهر نهاده است و حرف حق را نمی شنوند و بر چشم هایشان پرده ای قرار داده است و حق را نمی بینند و این از نزد خدا عذاب بزرگی است. از مردم کسانی هستند که می گویند اعمال نفس ما به خاطر خداست و نتایج اعمال نفسمان را در آخرت خواهیم دید، اما چنین نیستند. گمان می کنند که خدا و مومنین را به این نیرنگ می فریبند اما تنها نفس خودشان را می فریبند و راه اصلاح را بر خود می بندند اما خود نمی دانند. قلب هایشان مریض است و حق و باطل را تشخیص نمی دهند. پس خداوند هم بر بیماری قلبشان افزود و این عذاب دردناک به خاطر این است که حق را تکذیب کردند. چون به ایشان بگویند در زمین فساد نکنید می گویند ما مصلحانیم و چنین می اندیشند. اما ایشان از مفسدانند اما خود نمی فهمند. چون به ایشان بگویند حق را بپذیرید همانطور که مردمان می پذیرند گویند چگونه همچون نادانان فکر کنیم. ایشان خود از نادانان هستند اما خود نمی دانند. چون با ایمان آوردندگان گویند که ما چون شما حق را می پذیریم اما چون با خود خلوت می کنند و با اوهام خود می اندیشند به حق شک می کنند و می گویند که ما مومنان را به سخره گرفته ایم. خداوند ایشان را به سخره گرفته است و در طغیانشان سرگشته نگاهشان می دارد. ایشان باطل را به حق خریدند و تجارتشان سودی نبخشیدشان و هدایت نیافتند. ایشان در آتش اوهام خود می سوزند و با آن از هوای نفس خود پیروی می کنند. خداوند از ایشان نورشان را گرفت و در ظلمت نفوسشان رهایشان کرد تا حقیقت را نبینند. نه حق را می بینند و نه می شنوند تا اطاعت کنند و نه می توانند حق بگویند پس هرگز بر نمی گردند. چون عذاب الهی برایشان نازل می شود از ترس مرگ گوش های خود را می گیرند تا مبادا حرف حق را بشنوند و خداوند برایشان محیط است. نزدیک است که نور حق چشمانشان را کور کند و با آن نور هوای نفس خود را پیروی می کنند و اگر خدا می خواست حتی ایشان را توان پرداختن به نفس خود نمی داد. خداوند بر همه چیز تواناست.

نزد یاران الهام

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا... آنان که غیر از خدا را در دل خود راه دادند و نعمت های پروردگارشان را فراموش کردند و کافر شدند چه آنان را انذار دهی و چه ندهی ایمان نمی آورند. خداوند قلب هایشان را مهر کرد و چشم و گوش قلبشان را بست و این عذاب بزرگی است. از مردم کسانی هستند که می گویند ما یاد خدا در دل داریم و ترس از روز قیامت در قلب ماست اما چنین نیستند. گمان می کنند که خدا و ایمان آوردندگان آنچه در قلب دارند را نمی دانند اما نفوس خودشان از قلبشان بی خبر است ولی خود نمی فهمند. قلب هایشان مریض است و غیر خدا را می خواهد. خداوند هم بر بیماری قلبشان بیافزود و آن ها را به غیر خدا مشغول کرد و این عذابی دردناک بخاطر فراموش کردن

نعمت‌های پروردگارشان بود. چون به آنان گفته شود که شما که غیر خدا را می‌خواهید در زمین فساد می‌کنید بگویند که ما مصلحانیم. اما کسی که غیر خدا را بخواد از مفسدان است و ایشان نمی‌فهمند. چون به ایشان بگویند مانند مردم ایمان بیاورید و تنها خدا را بخواید پاسخ دهند که ما چون نادانان ایمان نمی‌آوریم. ایشان خود ناداند ولی خود نمی‌دانند. چون با ایمان آورندگان بنشینند گویند که ما تنها خدا را می‌خواهیم و چون با آنچه غیر او طلب می‌کنند خلوت می‌کنند گویند که ما شما را می‌خواهیم و مومنان را به سخره گرفته‌ایم. خداوند ایشان را به سخره می‌گیرد و به غیر خود مشغول می‌کند. اینان راه گمراهان را برگزیدند و راه هدایت را رها کردند و تجارتشان سودی نبخشید و هدایت نشدند. ایشان در قلبشان آتش غیر بپا کردند و خداوند نور را از قلب‌هایشان گرفت و در ظلمت رهایشان کرد تا خدا را ببینند. کر و کور و گنگند و به خدا باز نمی‌گردند. رحمت خدا برایشان عذاب است و دعوت خدا برایشان پیام مرگ و نور خدا برایشان کور کننده است ... و اگر خدا می‌خواست چشم‌ها و گوش‌های قلب آن‌ها را به طور کلی کور می‌کرد. تا حتی غیر او را نتوانند طلب کنند و بدرستی که خداوند بر همه چیز تواناست و اگر بخواهد قلب‌های ایشان را چون سنگ سخت می‌کند.

نزد یاران ایمان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا ... آنان که به اسماء الهی پشت کردند و به اسماء الهی کافر شدند هرگز به روح ایمان تائید نمی‌شوند. خداوند بر قلب‌هایشان مهر نهاد و گوش‌ها و چشم‌های قلبشان حجاب دارد و اسماء الهی را شهود نمی‌کنند و نام‌های خداوند را نمی‌شنوند و این عذاب بزرگی است. از مردم کسانی هستند که می‌گویند ما موید به روح ایمان هستیم و آخرت اعمال خود را می‌بینیم اما از ایمان آورندگان نیستند. به گمان خود خدا و مومنین را می‌فریبند اما جز نفس خود را با قوای روحانی خود نمی‌فریبند. قلب‌هایشان مریض است و ملائک بدان راه ندارند. پس خداوند بر بیماری قلبشان بیافزود و این عذاب دردناک نصیبشان شد. چون اسماء الهی را تکذیب کردند... مثل ایشان چون کسی است که به اسماء الهی احترام نگذاشت و آتش هلاکت نصیبش شد و خداوند نور را از روحشان گرفت و در ظلمت عالم سلوک اسماء رهاشان کرد. کر و کور و گنگند و هرگز هدایت نمی‌شوند. اسماء الهی که سلوک می‌کنند و از نزد خدا می‌آیند آنان را تا حد مرگ می‌ترسانند و گوش‌های قلبشان را می‌بندند تا اسماء الهی را نشنوند و خداوند بر کافران احاطه دارد. نزدیک است که نور خدا چشم‌هایشان را کور سازد. هرچند اگر هم ادراکی روحانی داشته باشند به همین نور است اما این جز لحظه‌ای نیست. اگر خداوند بخواهد ابزار ادراکشان را بکلی از ایشان می‌گیرد و خداوند بر هر کاری تواناست.

نزد یاران برهان

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا ... قلبی که به لقاء پروردگارشان کافر شدند و آن را دروغ شمردند چه آنان را از عاقبتشان بترسانی و چه نترسانی ایمان نمی‌آورند و لقاء پروردگارشان را تصدیق نمی‌کنند. حَتَّمُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ... خداوند بر قلب‌هایشان مهر نهاد و حب او در قلب‌هایشان راه ندارد و به گوش‌هایشان مهر نهاد و توان اطاعت پروردگارشان را ندارند و بر چشم‌هایشان پرده‌ایست و ایشان را از بصیرت نصیبی نیست و ایشان در جهنم صفاتشان فانی‌اند و عذاب می‌شوند. و مِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ ... و در میان مردم کسانی هستند که چنان عمل می‌کنند که گویی خداوند بر عرش قلبشان استیلا یافته و نشئه‌ی آخرت نزدشان حاضر است و چنین نیست. ایشان گمان می‌کنند که خداوند و قلوب مومنین را می‌فریبند ولی کسی که جز نفوس خود را نمی‌بینند و شعور فهم این را ندارد. فِی قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ ... این بیماری قلب‌هایشان است و خداوند هم بر بیماریشان افزود و به خاطر کذبشان و عدم تصدیق قلبشان اعمالشان را قلبشان را به درد می‌آورد و ایشان در جهنم اعمال به سر می‌برند. وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِی الْأَرْضِ ... از برکت مومنان به ایشان می‌گویند که ایشان در زمین جسد خود فساد می‌کنند و از اعمالشان برکتی حاصل نیست. اما ایشان بر اعمالشان اصرار می‌ورزند چرا که گمان می‌کنند اینگونه رابطه‌ی نفوس و قلب‌هایشان را سلامت می‌بخشند. برستی که ایشان در زمین جسدشان فساد می‌کنند ولی شعور فهم این را ندارند. و إِذَا قِيلَ لَهُمْ آمَنُوا ... چون ببینند که اعمال مردمان ایشان را دعوت می‌کند که مانند ایشان اخلاص بورزند باز بر اعمال خود اصرار می‌ورزند گویی که

مردمان سفیه‌اند. همانا ایشان خود سفیه‌اند اما نمی‌دانند. و اذا لقوا الذین امنو ... پس نزد مومنین مانند ایشان عمل می‌کنند. اما آنگاه که به توهماتشان مشغول‌اند توهماتشان را می‌پذیرند و چنان عمل می‌کنند که گویی از توهماتشان پیروی می‌کنند و پیش از این مومنین را استهزاء می‌کردند. الله یستهزء بهم ... پس خداوند هم ایشان را استهزاء می‌کند و در سرکشیشان بیشتر غرق می‌کند. ایشان هدایت را فروختند و گمراهی را خریدند پس تجارتشان سود نکرد و از هدایت کتاب خدا بهره‌مند نشدند. مثلهم کمثل الذی استوقد ناراً ... مثل ایشان مثل کسی است که آتش جهنم اعمالش که خالصانه نیست اطرافش را روشن کرده خداوند همین روشنایی هم از ایشان می‌گیرد تا دیگر بصیرت پیدا نکنند. نه می‌توانند طاعت و فرمان خدا کنند و نه به همان اعمال ناخالصانه‌ی خود پردازند و نه راه را می‌بینند و دیگر هرگز از تاریکی‌ها بسوی نور باز نمی‌گردد. یا مثلشان مثل کسانی است که رحمت الهی که از تفکراتشان ناشی می‌شود برای ایشان عذاب است و از خشم خدا ترسانند چون کسی که مرگ پیش او حاضر شده‌است ...

نزد یاران ولایت

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا ... امام باقر که روح فدایش فرمود: کل شیء یحرُّ الاقرار و التسلیم فهو الایمان و کل شیء یحرُّ الانکار و الحجود فهو الکفر (الکافی: ۱۵/۳۸۷/۲)

امام صادق که قلب فدایش فرمود لو ان العباد اذا جهلوا و قفوا و لم یحجدوا لم یكفروا (الکافی: ۱۹/۳۸۸/۲)

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ ... امام صادق که قلب فدایش فرمود: ان قوماً آمنوا بالظاهر و كفروا بالباطن فلم ينفعهم شیء و جاء قوم من بعدهم فامنو بالباطن و كفروا بالظاهر فلم ينفعهم ذلك شیئا و لا ایمان بظاهر الا بباطن و لا بباطن الا بالظاهر (البحار: ۱۱/۳۰۲/۲۴)

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ ... امام علی که درود و سلام خداوند براو باد فرمود: الکافر حَبُّ حَبِّ خَائِنِ الْكَافِرِ. حَبُّ لَيْمِ خُوْنٍ مَغْرُورٍ بِجَهْلِهِ مَغْبُونٍ. هُمُ الْكَافِرُ لِدُنْيَاهُ، وَ سَعِيهِ لِعَاجِلَتِهِ وَ غَايَتِهِ شَهْوَتِهِ. الْكَافِرُ فَاجِرٌ جَاهِلٌ (غرر الحکم: ۱۴۵۵-۱۹۰۰-۱۰۰۶-۷۱۵)

وَ إِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا ... امام علی که درود و سلام خداوند براو باد، در هنگام جنگ به یارانش فرمود: فَوَ الَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَ بَرَأَ النَّسْمَةَ مَا أَسْلَمُوا وَ لَكِنِ اسْتَسْلَمُوا وَ أَسْرُوا الْكُفْرَ فَلَمَّا وَجَدُوا أَعْوَانًا عَلَيْهِ أَظْهَرُوهُ (نهج البلاغه: کتاب ۱۶)

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا ... امام صادق که قلب فدایش در پاسخ به گونه‌های کفر در قرآن فرمود: الْكُفْرُ فِي كِتَابِ اللَّهِ عَلَى خَمْسَةِ أَوْجُهٍ فَمِنْهَا كُفْرُ الْجُحُودِ وَ الْجُحُودُ عَلَى وَجْهَيْنِ وَ الْكُفْرُ بِتَرْكِ مَا أَمَرَ اللَّهُ وَ كُفْرُ الْبِرَاءَةِ وَ كُفْرُ النَّعْمِ فَأَمَّا كُفْرُ الْجُحُودِ فَهُوَ الْجُحُودُ بِالرُّبُوبِيَّةِ وَ هُوَ قَوْلُ مَنْ يَقُولُ لَا رَبَّ وَ لَا جَنَّةَ وَ لَا نَارَ وَ هُوَ قَوْلُ صَنَفَيْنِ مِنَ الزَّانِقِينَ يُقَالُ لَهُمُ الدَّهْرِيَّةُ وَ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ «وَمَا يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ» (۲۳/۴۵)

خداوند فرمود «إِنَّ هُمْ إِلَّا يَبْطُلُونَ» و فرمود «إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ» يَعْنِي بَتْوَحِيدِ اللَّهِ تَعَالَى فَهَذَا أَحَدُ وَجُوهِ الْكُفْرِ وَ أَمَّا الْوَجْهُ الْآخِرُ مِنَ الْجُحُودِ عَلَى مَعْرِفَةِ وَ هُوَ أَنْ يَجْحَدَ الْمَجَاحِدُ وَ هُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ حَقٌّ قَدْ اسْتَقَرَّ عِنْدَهُ وَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ «وَ جَحَدُوا بِهَا وَ اسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَ عُلُوًّا» (۱۴/۲۷) وَ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ كَانُوا مِنْ قَبْلِ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ» (۸۹/۲) فَهَذَا تَفْسِيرُ وَجْهِي الْجُحُودِ. وَ الْوَجْهُ الثَّلَاثُ مِنَ الْكُفْرِ كُفْرُ النَّعْمِ، وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ تَعَالَى يَحْكِي قَوْلَ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَ مَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَ مَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ» (۴۰/۲۷) وَ قَالَ: «لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَ لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ» (۷/۱۴) وَ قَالَ: «فَادْكُرُونِي أَذْكَرْكُمْ وَ اشْكُرُوا لِي وَ لَا تَكْفُرُونَ» (۱۵۲/۲) وَ الْوَجْهُ الرَّابِعُ مِنَ الْكُفْرِ تَرْكُ مَا أَمَرَ اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - بِهِ، وَ هُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَ إِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَ لَا تُخْرِجُونَ أَنفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَ أَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَ تُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَ الْعُدْوَانِ وَ إِنْ يَأْتُواكُمْ أَسَارِي فُتَادُوهُمْ وَ هُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ» (۸۵/۲)

(۸۴/۲) فَكَفَرَهُمْ بِتَرْكِ مَا أَمَرَ اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - بِهِ، وَ نَسَبَهُمْ إِلَى الْإِيْمَانِ، وَ لَمْ يَقْبَلْهُ مِنْهُمْ، وَ لَمْ يَنْفَعَهُمْ عِنْدَهُ، فَقَالَ «فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَ مَا لِلَّهِ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ» (۸۵/۲) وَ الْوَجْهُ الْخَامِسُ مِنَ الْكُفْرِ

الْبِرَاءَةِ، وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - يَحْكِي قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «كَفَرْنَا بِكُمْ وَ بَدَأَ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَ الْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدِيثُ» (٤/٦٠) يَعْنِي تَبَرَّأْنَا مِنْكُمْ، وَقَالَ: يَذْكُرُ إِبْرَاهِيمَ وَ تَبَرَّتْهُ مِنْ أَوْلِيَائِهِ مِنَ الْإِنْسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: «إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونَ مِنْ قَبْلُ» (٢٢/١٤) وَقَالَ: «إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ مَوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَ يَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا» (٢٥/٢٩) يَعْنِي يَتَبَرَّأَ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ» (الكافي: ٣٨٩/٢-١/٣٩١)

نزد ياران وحدت

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (٦/٢) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (٣٩/٢) إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَ أَقَامُوا الصَّلَاةَ (١٨/٣٥) إِنَّمَا تُنذِرُ مَنْ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَ خَشِيَ الرَّحْمَانََ الْغَيْبِ (١١/٣٦) لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (٧/٣٦)

خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَ عَلَى سَمْعِهِمْ وَ عَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (٧/٢) إِنَّا جَعَلْنَا فِي آعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ (٨/٣٦) وَ جَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَ مِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ (٩/٣٦) وَ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (١٠/٣٦) لَهُمْ فِي الدُّنْيَا حِزْبٌ خِزْيٌ وَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ (١١٤/٢) إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ (٥٩/٧) إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتَ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ (١٥/١٠)

وَ مِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَ بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ مَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ (٨/٢) قُلْ هَلْ أَنْتُمْ بِبَشَرٍ مِّنْ دَالِكِ مُتَوَبِّعِينَ عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَ غَضِبَ عَلَيْهِ وَ جَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَ الْخَنَازِيرَ وَ الْعَبْدَ الطَّاعُونَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَ أَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ (٦٠/٥) وَ إِذَا جَاءَ وَكُمْ ءَامَنًا وَ قَدْ دَخَلُوا بِالْكَفْرِ وَ هُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ (٦١/٥)

يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَ مَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَ مَا يَشْعُرُونَ (٩/٢) إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَ هُوَ خَادِعُهُمْ وَ إِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَىٰ يُرَاءُونَ النَّاسَ وَ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا (١٤٢/٤) مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَ لَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَ مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا (١٤٣/٤) وَ إِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِبَصَرِهِ وَ بِالْمُؤْمِنِينَ (٦٢/٨)

فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ (١٠/٢) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَ النَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَ مَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (٥١/٥) فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ يُسْرِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَحْشَىٰ أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ فَيُضْحِكُوهُمُ عَلَىٰ مَا أُسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ (٥٢/٥) وَ أَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَ مَاتُوا وَ هُمْ كَافِرُونَ (١٢٥/٩) وَ لَا يَرُونَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَ لَا هُمْ يَذْكُرُونَ (١٢٦/٩)

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ (١١/٢) وَ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَ ادْعُوهُ خَوْفًا وَ طَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ (٥٦/٧) وَ لَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ (١٥١/٢٦) الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَ لَا يُصْلِحُونَ (١٥٢/٢٦)

أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَ لَا كِنَ لَّا يَشْعُرُونَ (١٢/٢) إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ يَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَ أَرْجُلُهُمْ مِّنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ حِزْبٌ فِي الدُّنْيَا وَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ (٣٣/٥) وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ (٦٤/٥)

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ قَالُوا أ نُوْمِنُ كَمَا ءَامَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَ لَا كِنَ لَّا يَعْلَمُونَ (١٣/٢) وَ مَنْ يَرْغَبْ عَنِ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ وَ لَقَدْ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَ إِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ (١٣٠/٢)

وَ إِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَ إِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شِيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَءُونَ (١٤/٢) وَ إِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَ إِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ قَالُوا أَ تَحَدُّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُّوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَ فَلَا تَعْقِلُونَ (٧٦/٢) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةَ مَن دُونِكُمْ لَا يَأْتُونَكُمْ خَبْرًا وَ دُوًّا مَا عِنْتُمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَ مَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِن كُنتُمْ تَعْقِلُونَ (١١٨/٣) هَآئِنْتُمْ أَوْلَاءُ تَحِبُّونَهُمْ وَ لَا يَحِبُّونَكُمْ وَ تُوْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَ إِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا ءَامَنَّا وَ إِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُؤْتُوا بَعْضِكُمْ إِنِ اللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (١١٩/٣)

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَ يَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ (١٥/٢) فَاصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَّا عَمِلُوا وَ حَاقَ بِهِمْ مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ (٣٤/١٦) فَذَرُوا الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ (١١/١٠)

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبَحَتِ تَجَرَّتُهُمْ وَ مَا كَانُوا مُهْتَدِينَ (١٦/٢) مَن يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَ يَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ (١٨٦/٧)

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَ تَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ (١٧/٢) صُمُّ بُكْمٌ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ (١٨/٢) إِنِ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُغْنِي عَنْهُمْ أَموَالَهُمْ وَ لَا أَوْلَادَهُمْ مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا وَ أُولَٰئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ (١٠/٣) قُوا أَنفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ (٦/٦٦) وَ مَن لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِن نُّورٍ (٤٠/٢٤) وَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِّنَ النُّورِ إِلَىٰ الظُّلُمَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (٢٥٧/٢)

أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَ رَعْدٌ وَ بَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَ اللَّهُ مَحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ (١٩/٢) يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَّشَوْا فِيهِ وَ إِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَ لَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَ أَبْصَارِهِمْ إِنِ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٢٠/٢) فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَ هُمْ يَنْظُرُونَ (٤٤/٥١) فَأَخَذَتْهُمُ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (١٧/٤١) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُرْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَ يُنَزَّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِن بَرَدٍ فَيَقِصِّبُ بِهِ مَن يَشَاءُ وَ يَصْرِفُهُ عَن مَن يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ (٤٣/٢٤)

سوره البقره جزء ۱، آیات ۲۱ الی ۲۸

نزد یاران عمل

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ ... ای مردم اعمال شما عبادت پروردگارتان باشد. پروردگاری که شما و پیشینیان را خلق کرد تا تقوا پیشه کنید. خلقت هستی چنان است که برای عبادت شما مهیا باشد. خداوند زمین را چون فرشی بگسترده و آسمان را چون بنایی بیفراشت و از آسمان آبی فرو فرستاد و بدان آب برای روزی شما از زمین هرگونه ثمره‌ای بربویند. پس شما نیز برای اعمال نیک خود زمینه‌ای فراهم کنید و با تلاش و مجاهده نفس خود را بسازید و کامل کنید تا خداوند رحمت خود را از قلبتان بر نفستان و از نفستان بر جسدتان جاری نماید و اعمال شما به ثمر رسد و روزی آخرت شما باشد. اگر در این آیات رحمت الهی که خداوند در نفس شما جاری می‌نماید شک دارید، خودتان اعمالی انجام دهید که بدون فیض پروردگار در آخرت شما تاثیر کند و بر درستی ادعای خود، شاهدی غیر از خداوند بیاورید، اگر راست می‌گویید. اگر نمی‌توانید چنین کنید، از آتش اعمال خود که به هوای نفس خود به آن پرداخته‌اید، تقوا کنید. آتشی که هیزم آن مردمان و دل‌های چون سنگ آنان است. آنان را که به آیات رحمت الهی ایمان می‌آورند و به این فیض به اعمال صالح می‌پردازند بهشت‌هایی در آخرت است که در زیر آن نه‌هایی جاری است و از این رحمت الهی که خداوند نصیبتان کرده به دیگران می‌بخشد هرگاه که از میوه‌های آن در آخرت بهره‌مند شوند، گویند اعمالی که چنین ثمره‌ای داده، پیش از این در دنیا ثمرات مشابهی برای ما داشته است. و نفس پاکشان که رحمت الهی در آن نازل شده است در آخرت با ایشان خواهد بود ... آنان که عهد خدا را نقض می‌کنند و امر الهی را اطاعت نمی‌کنند و با اعمالشان در زمین فساد می‌کنند زیانکارند. چگونه به خدا و رحمت او کافر می‌شوند در حالی که اعمالشان مرده بودند پس خداوند آن‌ها را زنده کرد و به انجام رساند اما دوباره میراند و آثار آن در دنیا فانی است اما دوباره در آخرت اعمالشان را زنده کرد و از ثمرات آن بهره می‌برند و آنگاه به سوی او باز می‌گردند.

نزد یاران وجدان

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ ... ای مردم! پروردگاری که نفوس شما و پیشینیان شما را خلق کرد تا تقوی الهی پیشه کنید، بپرسید. او جسدتان را چون فرشی بگسترده و بر آن آسمان نفسانتان را بنا کرد و آن فیض خود را بوسیله‌ی قوای نفسانیتان فرو فرستاد تا از ثمرات تفکر و سایر قوای نفسانی در زمین بهره ببرید و روزی بخورید. پس کسی را همتای خداوند قرار ندهید و تنها تحت تربیت او باشید. اگر در شک هستید که به وحی و الهامات صادق است که تفکر و سایر قوای نفسانی پیامبر ادراک می‌کند، چیزی را ادراک کنید و غیر از خدا شاهدی بیاورید که چگونه به حق دست یافته‌اید، اگر نفس شما به درجه‌ای از صدق رسیده که حقیقت را تشخیص دهد. و اگر چنین نکردید و هرگز چنین نخواهید کرد. از آتش توهمات کاذبه شیطانی که مردمان و دل‌های چون سنگشان با گمراهی خود آن را به پا می‌کنند تقوا کنید. این آتش نصیب کافران حقیقت است. و بشارت ده آنان را که حقیقت را پذیرفته‌اند و تحت تربیت پروردگارش قرار گرفته‌اند، به بهشت نفوسشان که در زیر آن نه‌هایی جاریست و از برکت نفوسشان هر که را بخواهند بهره‌مند سازند و هرگاه که از قوای نفسانیشان بهره‌مند شوند، گویند خداوند پیش از این، این نعمت و روزی را نصیب ما کرده بود و این نتیجه‌ی اعمال ماست. ایشان با اعمال پاکشان در بهشت نفوسشان همنشینند و در آن جاودانند. خداوند به هر چیز کوچک و بزرگی که اراده کند، مثل می‌زند. مثل او حقیقیست و ایمان آورندگان، این را می‌دانند. اما کافران حقیقت مثل او را تشبیهی می‌انگارند و اینگونه به این مثل بسیاری گمراه می‌شوند و بسیاری هدایت می‌یابند. گمراهان فاسقانی هستند که عهد ازلی خود با خدا را شکستند و عبادت او را پیشه نداشتند و از صله رحم دست کشیدند و فرمان خدا را اطاعت نکردند و در زمین جسدشان فساد کردند. بدرستی که ایشان زیان کردند چون مثل خدا را که حق است کافر می‌شوند. در حالی که مثل حق در نفوسشان مرده بود و آن را خداوند زنده کرد و دوباره هنگام مرگ می‌راند و در آخت دوباره زنده کرد و حق همه به سوی او باز می‌گردد.

نزد یاران الهام

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ ... خداوند شما را خلق کرد تا تقوای او پیشه کنید و همچنین پیشینیان را، پس غیر پروردگارتان را از دل بیرون کنید. اوست که زمین جسد شما را چنان خلق کرد تا هم بتواند تقوای او پیشه کند و اطاعت امر پروردگار نماید و هم بتواند نافرمانی کند. سپس آسمان نفستان را چنان بنا کرد که هم بتواند هدایت شود و هم بتواند عصیان نماید و بر آن رحمت خود را نازل کرد و میوه‌ی الهامات صادق را روزی شما قرار داد اگر او را تصدیق کنید و گرنه اوهاام کاذبه را. پس غیر خداوند را در دل راه ندهید و خود می‌دانید که نباید چنین کنید. اگر در آنچه بر قلب بنده‌مان نازل کردیم، شک دارید، سوره‌ای شبیه آن بیاورید که صاحب بطون باشد و غیر خداوند شاهدی بر صحت ادعای خود بیاورید اگر حق و باطل را تمیز می‌دهید. و اگر چنین نکردید و هرگز چنین نخواهید کرد از آتش آنچه غیر خدا در دل راه می‌دهید، خواه انسان باشد خواه چیزی که قلب ندارد، تقوا کنید. آتشی که برای کافران ذکر می‌شود که بر آن‌ها نازل می‌شود مهیا شده‌است. برای آنان که ایمان می‌آورند و با اعمال صالح نفس را با آنچه بر قلبشان نازل می‌شود آشتی دادند. برای ایشان بهشت قلب‌هایشان است که در زیر آن نهرهای حکمت جاری است. و هر که را بخواهند از آن نصیب می‌دهند ... و همشین ایشان قوای نفسانی ظاهری است که به مقام قلب عروج کرده‌اند و ملکات و فضائلی را شکل داده‌اند. و ایشان در این بهشت‌ها جاویدانند. خداوند ابایی ندارد که به پشه و کمتر از آن مثل بزند ایمان آورندگان الهامات صادق را می‌شناسند و می‌دانند که از نزد پروردگارش آمده‌است اما کافران به القاءات کاذبه‌ی شیطانی گمراه می‌شوند. پس خداوند به مثل خود بسیاری را هدایت و بسیاری را گمراه می‌کند و جز فاسقان به آن گمراه نمی‌شوند. آنان که عهد خدا را نقض کردند و غیر او را در دل راه دادند و ذکر خدا را که خدا بدان فرمان داده بود قطع کردند و در زمین جسد فساد کردند فاسقانند و ایشان زیانکارانند. چگونه به خدا کافر می‌شوید در حالی که قلب شما مرده بود و او آن را به ذکر خود زنده کرده سپس هنگام رحلت از دنیا دوباره آن را می‌راند و در آخرت دوباره آن را زنده خواهد کرد و به سوی او باز خواهید گشت.

نزد یاران ایمان

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ ... ای مردم، خالق‌ی که شما و پیشینیانتان را آفرید تا تقوا پیشه کنید همان ربّی است که شما را تربیت کرد. پس تنها او را بپرستید. اوست که جسد زمین شما را گسترده قرار داد و آسمان نفس شما را تزکیه ساخت و علم به اسماء را در آن نازل کرد و از آن میوه‌ی ادب اسماء در اعمال را روزی شما قرار داد، پس می‌دانید که نباید برای همتایانی قرار دهید. اگر در شک هستید در علم به اسماء که بر بنده‌ی خود نازل کردیم اگر راست می‌گویید خود ادب اسماء را رعایت کنید و بر صحت رفتار خود شاهدانی غیر از خداوند بیاورید. پس اگر چنین نکردید و چنین نخواهید کرد از آتش جدا شدن روح ایمان از قلب تقوا کنید که هیزم آن شما و دل‌های سنگتان خواهد بود. آتشی که برای کافران اسماء الهی مهیا شده‌است. آنان که به روح ایمان تائید شدند و در این حالت به اعمال صالح پرداختند برای آنان بهشت اسماء است که در زیر آن نهرهایی از علم به اسماء جاری است و آن را به هر که خواهند عطا می‌کنند. و هرگاه که از میوه‌های بهشت اسماء روزی داده می‌شوند گویند که ما پیش از این چنین روزی را دریافت می‌داشتیم و آن به الهامات صادق نورانی بود و برای ایشان ملکات پاک و طاهری است که در بهشت اسماء همشین آنان هستند و در آن جاویدانند. خداوند ابایی ندارد که اسماء او پشه یا کمتر از آن بر ما متجلی شوند و حتی یک پشه هم از جنود خداست. آنان که موید به روح ایمان هستند می‌دانند که خداوند چه اراده کرده‌است. خداوند با تجلیات اسماء خود هر که را که بخواهد گمراه می‌کند و بسیاری را هدایت می‌کند. و گمراه شدگان، جز فاسقینی نیستند که عهد خدا را بعد از میثاق آن نقض کردند و مرتکب گناهان شدند و روح ایمان را از خود دور کردند در حالی که خداوند به وصل شدن آن امر کرده بود و با اعمال نا صالح در زمین فساد کردند. ایشان خسران کنندگان واقعی هستند. چگونه به اسماء الهی کافر می‌شوید در حالی که مرده بوده و خداوند به روح ایمان شما را زنده کرد و باز گناه مرتکب شدید و مردید و روح ایمان از شما جدا شد و باز خداوند روح ایمان را موید شما قرار داد و شما را زندگی ایمانی قرار داد و سپس به سوی او باز خواهید گشت.

نزد یاران برهان

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمْ ... ای مردم آگ خواستار تقوا هستید تا هدایت خدا نصیبتان شود خالق را عبادت کنید که شما را و پیشینیان را از نیستی به هستی در آورد و سپس بارئ را عبادت کنید که شما را به عالم کون داخل کرد و مربوط ربوبیت الله شدید. آنکه جسد شما را گسترد و نفس شما را بر آن افراشت و رحمت خود را بر نفوستان نازل کرد تا دانه‌های استعداد شما ثمره بدهد و روزی شما باشد. پس برای خداوند همتیانی قرار ندهید و خود می‌دانید.

إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ ... اگر شک دارید که فاعل نزول کتاب الهی بر مدینه‌ی محمدی صلی الله علیه و آله و سلم جز خداست، به اراده‌ی خود حلقه‌ی الم را تشکیل دهید و سوره‌ای بر مدینه‌ی محمدی نازل کنید و برای این عمل خود شاهدی جز خدای یگانه ارائه دهید اگر راست می‌گویید. پس اگر چنین نکردید و هرگز چنین نتوانید کرد، از آتشی که هیزم آن کافران و قلب‌های چون سنگ شماست تقوا بجوید. بشارت ده قلبی را که حریم امن الهی شد و نفسی را که به امر خداوند اعمال صالح را بجای آورد. برای ایشان بهشت‌های صفات و اعمالشان است که در آن‌ها با نهرهایی که از محمل قرب سرچشمه می‌گیرند سیراب می‌شوند. هرگاه از میوه‌های این بهشت‌ها برخوردار می‌شوند آن را چنان می‌یابند که گویی پیش از این هم به چنین ثمراتی دست داشته‌اند. چرا که میوه‌های بهشت‌های اعمال و صفاتشان از سرچشمه‌ی نور فطرت الله است. این قلوب و نفوس همسران مطهری دارند از حوریان بهشتی که یارویاور آنانند و ایشان و همسرانشان در این بهشت‌ها جاودانند.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا ... بدرستی که خداوند حی و قیوم ابایی ندارد که به پشه و یا آنچه از آن ناچیزتر است مثل بزند. قلب مومن که خانه‌ی خداست می‌بیند که در نفس او فاعل خداوند است و می‌بیند نور حق را که از حضرت ربوبیت نازل می‌شود و مثل خداوند به فیض خود او حیات دارد. اما قلبی که به لقاء پروردگارش امید ندارند حکمت اراده‌ی خداوند را در نمی‌یابند. بسیاری با این مثل‌ها گمراه می‌شوند و بسیاری با آن هدایت می‌یابند. که آنچه ما از کتابی که نزد خداوند است درک می‌کنیم، بواسطه‌ی مثل‌هایی است که از جانب او نزول پیدا می‌کند. اهل ایمان با این مثال‌ها مقرب‌تر می‌شوند و بعضی از خداوند دورتر می‌شوند و اما جز فاسقین چه کسانی از کتاب خدا گمراه می‌شوند؟ آنان که نور فطرتشان را تصدیق نکردند و حلقه‌ی حمد پروردگار را که کعبه‌ی لسان ذات است شکستند و با اعمال ناخالصانه‌ی خود در زمین فساد می‌کنند. چرا که عملی که خالص برای رضای خدا نباشد بالا نمی‌رود. اعمال فاسقان برایشان ناگوار است و ایشان زیانکارانند. چگونه لقاء الله را تکذیب می‌کنید حال آنکه مرده بودید و در عالم برائت به سر می‌بردید و خداوند شما را زنده کرد و به تصویر کشید. پس شما را از عالم اسماء عروج داد و دوباره مردید و سپس خرد بر عرض قلبتان نشست و زنده شدید و آنگاه به سوی او باز گشتید. و او نفس و جسد شما را تحت فرمان خود گرفت و او خود خالق جسد شما بود. پس بر هر نفس استیلا یافت و هفت آسمان بنا کرد و همه‌ی آسمان‌ها از او اطاعت می‌کنند و او بر هر چیز تواناست.

نزد یاران ولایت

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمْ ...

در حدیث معراج آمده است: یا أحمد، هل تدری متی یکون العبد عابدا؟ قال: لا یا رب، قال: إذا اجتمع فیہ سبع خصال: ورع یحجزه عن المحارم، و صمت یکفه عما لا ینبغیه، و خوف یزداد کل یوم بکاؤه، و حیاء ینبغیه من فی الخلاء، و أکل ما لا بد منه، و ینبغیه الدنیا لبغضی لها، و یحب الأخیار لحبی إیاهم. (ارشاد القلوب ۲۰۵)

امام علی که درود و سلام خداوند بر او باد فرمود: الحمد لله الدال علی وجوده بخلقه و بمحدث خلقه علی ازلیته (نهج البلاغه: خطبه ۱۵۲) همچنین چون از نماز شب فارغ می‌گشت، بسیار می‌فرمود: اشهد ان السماوات و الارض و ما بینهما تدل علیک و شواهد تشهد بما الیه دعوت. کل ما یودى عنک الحبحه و یشهد لک بالربوبیه موسم بآثار نعمتک و معالم تدبیرک. (شرح نهج البلاغه لابن ابی حدید ۲۵۵/۲۰) و إن کُنْتُمْ فِي رَيْبٍ ...

همچنين فرمود: لَقَدْ مَرَرْنَا مَعَهُ بِجَبَلٍ وَإِذَا الدُّمُوعُ تَخْرُجُ مِنْ بَعْضِهِ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ ص مَا يُبْكِيكَ يَا جَبَلُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَانَ الْمَسِيحُ مَرَّ بِي وَهُوَ يَخُوفُ النَّاسَ بِنَارٍ وَفُودَهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ فَأَنَا أَخَافُ أَنْ أَكُونَ مِنْ تِلْكَ الْحِجَارَةِ قَالَ لَهُ لَا تَخَفْ تِلْكَ حِجَارَةٌ كَبِيرَةٌ فَقَرَّ الْجَبَلُ وَسَكَنَ وَ هَذَا (الاحتجاج)

امام صادق كه قلبم فدايش فرمود: إِنَّ نَارَكُمْ هَذِهِ جُزْءٌ مِنْ سَبْعِينَ جُزْءًا مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ وَقَدْ أُطْفِئَتْ سَبْعِينَ مَرَّةً بِالْمَاءِ ثُمَّ التَّهَيْتُ - وَ لَوْ لَا ذَلِكَ مَا اسْتَطَاعَ آدَمِيُّ أَنْ يُطْفِئَهَا - وَإِنَّهَا لِيُوتَى [لِيُوتَى] بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى تُوَضَعَ عَلَى النَّارِ فَتَصْرُخُ صَرْخَةً لَا يَبْقَى مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ - إِلَّا جِئَ عَلَى رُكْبَتَيْهِ فَرَعَا مِنْ صَرْخَتِهَا اَعْدَتُ لِلْكَافِرِينَ الْمَكْذِبِينَ بِكَلَامِهِ وَ بَيْنَهُ. (الصافي)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا ...

همچنين فرمود: إِنَّمَا ضَرَبَ اللَّهُ الْمَثَلَ بِالْبَعُوضَةِ لِأَنَّهَا عَلَى صَغَرِ حَجْمِهَا خَلَقَ اللَّهُ فِيهَا جَمِيعَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي الْفِيلِ مَعَ كِبَرِهِ وَ زِيَادَةِ عَضْوَانِ آخِرِينَ فَأَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَبَيِّنَهُ بِذَلِكَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى لَطِيفِ خَلْقِهِ وَ عَجِيبِ صِنَعِهِ (المجمع)

همچنين فرمود: و معنى الفسق: فكل معصية من المعاصي الكبار فعلها فاعل أو دخل فيها داخل بجهة اللذة و الشهوة و الشوق الغالب فهو فسق و فاعله فاسق خارج من الإيمان بجهة الفسق فإن دام في ذلك حتى يدخل في حد التهاون و الاستخفاف فقد وجب أن يكون بتهاونه و استخفافه كافرا (البحار: ٣١/٢٧٨/٦٨)

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ ...

امام باقر كه روح فدايش فرمود: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ خَلَقَ الْحَيَاتَ قَبْلَ الْمَوْتِ. (نورالثقلين: ٥/٣٧٩/٦)

امام على كه درود و سلام خدا بر او باد فرمود: العلم احد الحياتين: السهر احد الحياتين (غرر الحكم: ١٦٢٦، ١٦٨٤)

نزد ياران وحدت

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (٢١/٢) وَ مَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَ الْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ (٥٦/٥١) وَ اتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَ الْجِبِلَّةَ الْأُولَى (١٨٤/٢٦)

الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَ السَّمَاءَ بِنَاءً وَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ (٢٢/٢) أ وَ لَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ وَ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا (٦٧/١٩) وَ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سَائِلَةٍ مِّنْ طِينٍ (١٢/٢٣) خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَ أَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَ بَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَ أَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ (١٠/٣١) وَ جَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ حَتَّى (٣٠/٢١) إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَ تَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَ اعْبُدُوهُ وَ اشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (١٧/٢٩)

وَ إِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ وَ اذْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (٢٣/٢) لَخَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ أَكْبَرَ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ (٥٧/٤٠) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ وَ اذْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (٣٨/١٠) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُورٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرِيَاتٍ وَ اذْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (١٣/١١)

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَ لَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ (٢٤/٢) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا وَ وَقُودُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَ يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ (٦/٦٦) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَدِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (٧/٦٦) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَ لَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَ أُولَئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ (١٠/٣) نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ (٦/١٠٤) الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئَةِ (٧/١٠٤) إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَسَّدَةٌ (٨/١٠٤) فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ (٩/١٠٤) مِثْلَهُمْ كَمِثْلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَ تَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ (١٧/٢) صُمُّ بَعْضُ عَمَىٰ فَهْمٌ لَا يَرِجِعُونَ (١٨/٢)

وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَٰذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَآتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (٢٥/٢) وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ (٩/٥) لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَءَامَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يَحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (٩٣/٥) إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا (٣٠/١٨) أَوْلَيْتُكَ لَهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا (٣١/١٨) وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا (٢/٦٥) وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ (٣/٦٥) زَيْنٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَوةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (٢١٢/٢) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ (٣/٣٥)

إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةٌ فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَا ذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَٰذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ (٢٦/٢) وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْءَانِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ جَدَلًا (٥٤/١٨) وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا (٣٣/٢٥) وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْءَانِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ وَلَنْ جِتْنَهُمْ بَآيَةً لِيَقُولَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ (٥٨/٣٠) فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (٧٤/١٦) وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ (٤٣/٢٩) وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ (٩٩/٢) وَإِنْ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ (٤٩/٥) الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ (٢٧/٢) أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَبْنَىٰءَ آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ (٦٠/٣٦) وَأَنْ اعْبُدُونِي هَٰذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ (٦١/٣٦) وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا (٣٤/١٧) وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ (١٠٢/٧) وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ (٥١/٢٨) لَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ (١٥١/٢٦) الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ (١٥٢/٢٦) مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَنْ يُضِلِلْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ (١٧٨/٧)

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (٢٨/٢) لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٢/٥٧) لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَىٰ اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ (٥/٥٧) وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِيُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (٨/٥٧) هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَىٰ النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ (٩/٥٧)

سوره البقره جزء ۱، آیات ۲۹ الی ۳۹

نزد یاران عمل

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ ... آنچه در زمین است، آفرید. سپس به آسمان‌ها پرداخت و هفت آسمان پدید آورد و بر علم هر چیز احاطه یافت. پس تو نیز هنگام انجام عمل نیک آن را با اعضا و جوارحت به فعل درآوری، سپس این عمل به نزد خدا بالا می‌رود. هفت آسمان نفست را در می‌نوردد و تو بر همه‌ی ابعاد آن علم و احاطه پیدا می‌کنی. همانطور که خداوند در زمین خلیفه و جانشین قرار داد، عمل تو نیز جانشین و نماینده‌ی تو در عالم جسد است. اگر فساد کنی و خون بریزی نماینده‌ی توست و اگر از فرمان خدا اطاعت کنی و او را ستایش کنی باز هم عملت نماینده‌ی توست. پس همه‌ی ابعاد تو در عملت به ظهور می‌رسند ... و خداوند به اعمال ما زبان اسماء الهی را آموخت. پس اگر عزم کردی و موفق به عمل نشدی، خداوند را از آن بشناس. که خداوند غیب وجود تو را می‌داند و آنچه را پنهان می‌کنی و آنچه را آشکار می‌سازی می‌داند. پس خداوند قوای روحانی را دستور داد که به اعمال ظهور یابند. همه چنین کردند جز شیطان و هم که خودبینی و خود بزرگ بینی نمود. عمل تو و آثار آن در بهشت اعمالت بسر می‌برند مگر آنکه فاعل خیر را غیر از خدا بدانی که در اینصورت از عملت و اثرش جز ظاهری باقی نخواهد ماند ... اگر چنین شد با خداوندت سخن بگو و به سوی او توبه و بازگشت کن چرا که خداوند توبه را می‌پذیرد و تو را می‌آزماید که از هدایتش پیروی کنی. اگر چنین کنی بر تو ترسی نیست و هرگز اندوهگین نخواهی شد. اما آنان که از این هدایت پیروی نکردند در جهنم اعمال خود جاوداندند.

نزد یاران وجدان

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ ... اوست کسی که آنچه که در زمین جسد شماست آفرید و سپس بر نفستان استیلا یافت. پس هفت آسمان در آن برافراشت و او بر همه چیز داناست. و آنگاه که پروردگارت ملائکه‌ی قوای روحانی را گفت که من در زمین جسد برای خود جانشینی قرار می‌دهم و آن به واسطه‌ی بهره‌ای از قوای نفسانیست. گفتند آیا در زمین قرار می‌دهی چیزی بشر با آن فساد می‌کند و خون می‌ریزد و ما تو را می‌ستاییم و تو را تنزیه می‌گوییم؟ گفت من چیزی می‌دانم که شما نمی‌دانید. پس خداوند اسمائش را بر این قوای نفسانی عرضه کرد و حضرت آدم آن‌ها را در اعمالش به ظهور در آورد در حالیکه قوای روحانی نمی‌توانستند. پس به قوای روحانی دستور دادیم که تنزل پیدا کنند و به مدد این قوا خداوند را بهتر بشناسند. همه فرمان بردند جز ابلیس که نافرمانی کرد و استکبار جست و برتری انسان را کافر شد. پس چون آدم و قوای نفسانی او در بهشت اعمال نفس ساکن شدند و خداوند ایشان را از نافرمانی منع نمود، شیطان ایشان را از راه بدر برد و نافرمانی کردند. پس خداوند ایشان را به عالم پایین فرستاد. حضرت آدم با کلمات القا شده از سوی خداوند به سوی او بازگشت و توبه نمود. پس خداوند توبه پذیر توبه‌ی او را پذیرفت و هدایت خود را بر او فرستاد و بر انسان، تا هرکس که از آن پیروی کند رستگار شود و خوفی بر او نباشد و محزون نشود و هرکس هدایت فرستاده شده از نزد پروردگار را تکذیب کرد، خداوند او را به آتش جهنم وارد کند و در آنجا در آتش اعمال نفس خود بسوزد و جاودان عذاب کشد.

نزد یاران الهام

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ ... اوست کسی که همه‌ی آنچه در عالم جسد شماست را برایتان آفرید تا اعمال نیک را از غیر آن انتخاب کنید و بر نفستان استیلا یافت و هفت آسمان در آن برافراشت. پس او می‌داند که ثقل و دگرگونی شما چگونه است. آنگاه که خداوند ملائکه‌ی قوای روحانی را گفت که برای اعمال جسد فقهی قرار می‌دهد تا جسد از او اطاعت نماید، قوای روحانی گفتند که بشر خطاکار است و کار ما تسبیح و تقدیس توست اما خداوند آثار این شریعت را می‌دانست و فرشتگان نمی‌دانستند. پس خداوند اسماء خود را در عالم کثرت به قلب شما آموخت در حالیکه ملائکه تنها در عالم وحدت اسماء خداوند را می‌شناختند. پس خداوند به قوای روحانی فرمان داد که بر قلب نازل شوند و الهامات صادق را بر آن القا نمایند. پس همه بر قلب سجده کردند جز ابلیس که نافرمانی کرد و وهم کاذب را القا

نمود و خود بزرگ بینی کرد و مقام قلب را کافر شد. پس خداوند قلب و نفس را در بهشت الهامات ساکن فرمود و ایشان را از وهم کاذبه بر حذر داشت. اما ایشان از وهم کاذبه پیروی می کردند و خداوند ایشان را به عالم پایین فرستاد. پس قلب به القای فرشتگان از پروردگارش کلماتی فرا گرفت و به سوی او بازگشت. پس تقلب و دگرگونی ما همه به سوی اوست و به خدا می رسد و هر کس آن را تکذیب کند و حقیقت این هدایت را کافر شود، در آتش توهمات کاذبه و دوری از خدای رحمان بسوزد و در آن جاودان بماند.

نزد یاران ایمان

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ ... خداوند خالق عالم است. او بر خلق خود احاطه دارد و کسی به علم او احاطه ندارد. خداوند جاعل است و در عالم جسد جانشینی برای خود قرار داده است و جانشین او علم به اسماء دارد و اینگونه به خداوند نزدیک است. او هم به اذن خدا خلاق است و به آنچه خلاقیتش پرداخته علم دارد. او هم به اذن خدا چیزهایی می داند. او هم به اذن خدا چیزهایی می داند که دیگران نمی دانند. او هم به اذن خدا اسماء را می آموزد و به ملائکه از آن ها خبر می دهد. او هم به اذن خدا از غیب جسدها و نفوس می داند و آنچه را مردمان آشکار و پنهان می سازند می داند. بشر به اطاعت از خلیفه‌ی خدا به بهشت قرب می رسد و به پیروی از وهم به عالم پایین هیوط می کند. ملائکه به مطیع فرمان خلیفه‌ی خدا سجده می کنند و در خدمت اویند. اما شیطان نافرمان و مستکبر است و خود را از مطیع فرمان خدا برتر می داند. اگر از شیطان لعین فرمان بردید و از بهشت قرب خلیفه‌ی خدا بیرون شدید به الهام فرشتگان به نزد خداوند توبه کنید. خداوند شما را هدایت خواهد کرد و به راه راست باز خواهد گرداند و روح ایمان شما را باز تایید خواهد کرد زیرا خداوند به شما رحم آورنده و بازگشت پذیرنده است. پس اگر هدایت خداوند را که به واسطه‌ی اسماء اوست پیروی کردید و ادب اسماء را بجای آوردید بر شما ترسی نیست و در آخر اندوهگین نخواهید شد. اما آنان که به اسماء الهی پشت کردند و حقیقت آن ها را تکذیب نمودند آنان در جدایی روح ایمان و دور از خداوند در آتش گمراهی خود و دوری از بهشت قرب می سوزند و همواره در آن جاودان خواهند ماند.

نزد یاران برهان

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ ... چگونه لقاء الله را تکذیب می کنید و حال آنکه مرده بودید و در عالم برائت به سر می بردید و خداوند شما را زنده کرد و به تصویر کشید. پس هویت شما را از عالم اسماء ارواح داده و دوباره مردید و سپس خودد بر عرش قلبتان نشست و زنده شدید و آنگاه به سوی او بازگشتید و او نفس و جسد شما را تحت فرمان خود گرفت و او خود خالق جسد شما بود پس بر نفس استیلا یافت و در آسمان قرار داد و او بر همه چیز داناست و همه‌ی آسمان ها از او اطاعت می کنند. و اذ قال رَبُّكَ ... آنگاه که خداوند در جسد ما هویتی قرار داد و او را خلیفه‌ی خود کرد و قوای روحانی را موکل نمود نسبت به آن هویت مسئولیت داد. و ایشان به لسان ذات خداوند را حمد می گفتند و تقدیس می کردند. پس خداوند ایشان را تنزل داد و موکل بر هویتی نمود که در زمین فساد می کند و خون می ریزد. به واسطه‌ی این هویت خداوند برای بنده اش منیت و انانیت و خودی قرار داد تا هویت او را چنان اطاعت کند که دیگران نمی توانند. پس هویت وارد عالم سلوک اسماء الله شد و ملائکه تنها تسبیح خدا می دانستند و نمی توانستند خداوند را در این عالم اطاعت کنند و پیش از آن حکمت خداوند بر این قرار گرفته بود. پس ایشان از هویت سلوک در اسماء الله را آموختند و آن بواسطه‌ی شناختن نور معصومین بود که هویت بواسطه‌ی خلقت خود به آن توانا بود. پس ملائکه قوای روحانی آموختند که حتی در غیاب هویت بر نفس و جسد موکل باشند و چه پنهان از هویت و چه آشکار بر او خداوند را اطاعت کنند.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ ... پس قوای روحانی در هویت فنا شدند ولی توهم که از قوای نفسانی بود خود را برتر دید و کافر شد به اینکه هویت روزی به لقاء الله می رسد. پس در هویت فنا نشد. پس خداوند هویت و منیت را در بهشت اعمالشان سکنی داد تا از نزد پروردگارش روزی بخورند و آنان را از وصف پروردگارش منع کرد. پس توهم گمراهشان کرد و آنان را از بهشت اعمالشان بیرون برده پس خداوند آنان را به جسد هیوط داد تا آنان را روز تا قیامت بیازماید.

فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ ... پس پروردگارش راه بازگشت را به او آموخت و او را در آن مسیر قرار داد و این از ذات توبه پذیر پروردگار است. آنان را از مقام جمع هبوط داد و هدایت خود را راهنمای بازگشتشان قرار داد. و آنان که به راه هدایت کافر شدند در جهنم اعمالشان جاویدانند.

نزد یاران ولایت

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ ...

امام علی که درود و سلام خداوند بر او باد فرمود: خَلَقَ لَكُمْ [مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا] لَتَعْتَبِرُوا بِهِ وَ تَتَوَصَّلُوا بِهِ إِلَى رِضْوَانِهِ، وَ تَتَوَقَّوْا [بِهِ] مِنْ عَذَابِ نِيرَانِهِ. (الصادق)

وَ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ ... پیامبر خدا که خدا و ملائکه بر او درود می فرستند فرمود: من امر بالمعروف و نهی عن المنکر هو خلیفه الله فی الارش و خلیفه کتابه و خلیفه الرسول (کنز العمال: ۵۵۶۴)

امام باقر که روح فدایش از امیر مؤمنان فرمود: قَالَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَخْلُقَ خَلْقًا بِيَدِي وَ اجْعَلْ مِنْ ذُرِّيَةِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ وَ أَنْمَّةً مَهْدِيَّينَ وَ اجْعَلْهُمْ خَلْفَائِي عَلَى خَلْقِي فِي أَرْضِي يَهْدُونَهُمْ إِلَى طَاعَتِي وَ يَنْهَوْنَهُمْ عَنِ مَعْصِيَتِي وَ اجْعَلْهُمْ حِجَّةً لِي عَلَيْهِمْ عَذْرًا وَ نَذْرًا وَ أَبِينِ النَّسْنَسِ عَنْ أَرْضِي وَ اطْهَرْهَا مِنْهُمْ وَ أَنْقِلِ الْجَنَّ الْمُرْدَةَ الْعِصَاءَ عَنْ بَرِّيَّتِي وَ خَيْرَتِي مِنْ خَلْقِي وَ أَسْكِنَهُمْ فِي الْهَوَاءِ وَ فِي أَقْفَارِ الْأَرْضِ فَلَا يَجَاوِرُونَ خَلْقِي وَ اجْعَلْ بَيْنَ الْجَنِّ وَ بَيْنَ نَسْلِ خَلْقِي حِجَابًا وَ مِنْ عِصَانِي مِنْ نَسْلِ خَلْقِي الَّذِينَ اصْطَفَيْتَهُمْ أَسْكَنْتَهُمْ مَسْكِنَ الْعِصَاءِ وَ أوردتَهُمْ مَوَارِدَهُمْ (الصادق)

وَ عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ ...

امام سجاد که نورم فدایش فرمود: علمه اسماء كل شى و فيه أيضاً اسماء انبياء الله و اوليائه و عتبه اعدائه (الصادق)

امام صادق که قلبم فدایش از پدرانیش و از پیامبر اکرم نقل فرمود که: يا عباد الله إن آدم عليه السلام لما رأى النور ساطعاً من صلبه إذ كان الله قد نقل أشباحنا من ذروة العرش إلى ظهره رأى النور و لم يتبين الأشباح فقال: يا رب ما هذه الأنوار فقال عزّ و جلّ: (أنوار و أشباح نقلتهم من أشرف بقاع عرشى إلى ظهره و لذلك أمرت الملائكة بالسجود لك إذ كنت وعاء لتلك الأشباح فقال آدم يا رب لو بنيتها لى فقال الله عزّ و جلّ: انظر يا آدم إلى ذروة العرش فانطبع فيه صور أنوار أشباحنا التى فى ظهره كما ينطبع وجه الإنسان فى المرأة الصافية فرأى أشباحنا فقال ما هذه الأشباح يا رب قال الله: يا آدم هذه أشباح أفضل خلقتى و بريأتى هذا محمد صلى الله عليه و آله و سلم و انا الحميد المحمود فى فعالى شققت له اسماً من اسمى و هذا علىّ و أنا العلىّ العظيم شققت له اسماً من اسمى و هذه فاطمة و أنا فاطمى السموات و الأرض فاطمى أعدائى من رحمتى يوم فصل قضائى و فاطمى أوليائى عمّا يعيرهم و يشينهم فشققت لها اسماً من اسمى و هذا الحسن و هذا الحسين و أنا المحسن المجمل شققت اسميهما من اسمى هؤلاء خيار خلقتى و كرام بريأتى بهم آخذ و بهم أعطى و بهم أعاقب و بهم أئيب فتوسل بهم إلىّ يا آدم إذا دهنتك داهية فاجعلهم إلىّ شفعاء ك فانى آليت على نفسى قسماً حقاً أن لا أخيب بهم أملاً و لا أرد بهم سائلاً فلذلك حين زلت منه الخطيئة دعا الله عزّ و جلّ بهم فتیب عليه و غفرت له (الصادق)

امام رضا که عقلم فدایش فرمود: ان شجرة الجنة تحمل أنواعاً و كانت شجرة الحنطة و فيها عنب ليست كشجرة الدنيا و إن آدم لما أكرمه الله تعالى ذكره ياسجاده ملائكته له و يادخاله الجنة قال فى نفسه هل خلق الله بشراً أفضل منى فعلم الله عزّ و جلّ ما وقع فى نفسه فناداه ارفع رأسك يا آدم و انظر إلى ساق عرشى فرفع آدم رأسه فنظر إلى ساق العرش فوجد عليه مكتوباً لا إله إلا الله محمد رسول الله صلى الله عليه و آله و علىّ بن أبى طالب أمير المؤمنين و زوجته فاطمة سيدة نساء العالمين و الحسن و الحسين سيدا شباب أهل الجنة فقال آدم يا رب من هؤلاء فقال عزّ و جلّ: هؤلاء من ذرّيتك و هم خير منك و من جميع خلقى و لولا هم ما خلقتك و لا خلقت الجنة و النار و لا السماء و الأرض فياك أن تنظر إليهم بعين الحسد فأخرجك عن جوارى فنظر إليهم بعين الحسد و تمنى منزلتهم فتسلط عليه الشيطان حتى أكل من

الشجرة التي نهى عنها و تسلط على حواء لنظرها إلى فاطمة بعين الحسد حتى أكلت من الشجرة كما أكل آدم فأخرجهما الله تعالى عن جنته و أهبطهما عن جواره إلى الأرض. (العيون)

فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ ... از یکی از آن بزرگواران که سلام برایشان نقل شده که آن کلمات چنین است. لا إله إلا أنت سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ عملت سوءً و ظلمت نفسي فاغفر لي و انت خير الغافرين لا إله إلا أنت سبحانك اللهم و بحمدك عملت سوءً و ظلمت نفسي فتب علي إنك التواب الرحيم بحق محمد و علي و فاطمة و الحسن و الحسين (الكافي)

امام صادق که قلبم فدایش فرمود: ان آدم هبط على الصفا و حواء على المروة فمكث آدم اربعين صباحاً ساجداً يبكي على خطيئته و فراقه للجنة منزل جبرائيل على آدم و قال: و امرک ان لا تاكل من ملك الشجرة فلم غصبي؟ قال: يا جبرائيل ان ابليس حلف لي بالله انه لي ناصح و ما ظننت ان احداً خلقه الله يحلف بالله عزو جل كاذبا و فقال له جبرائيل عليه السلام: يا آدم تب الى الله (تفسير قمی)

نزد یاران وحدت

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (۲۹/۲) وَ مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (۲۱/۳۰) وَ الْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَ مَنَافِعُ وَ مِنْهَا تَأْكُلُونَ (۵/۱۶) وَ اللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَ يَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَ مِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَ مَتَاعًا إِلَى حِينٍ (۸۰/۱۶) وَ اللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَ جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَ جَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ (۸۱/۱۶) ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَ هِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَ لِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ (۱۱/۴۱) فَفَضَّضْنَهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَ أَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَ زَيْنًا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَ حِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ (۱۲/۴۱)

وَ إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَ تَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَ يَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَ نَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَ نُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ (۳۰/۲) وَ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ خَلْقَ الْأَرْضِ وَ رَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيُبْلِغَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَ إِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ (۱۶۵/۶) إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ (۳۸/۳۵) هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ خَلْقَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَ لَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ إِلَّا مُقْتًا وَ لَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ إِلَّا خَسَارًا (۳۹/۳۵) تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَ الْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَ يَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (۵/۴۲)

وَ عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (۳۱/۲) الرَّحْمَانُ (۱/۵۵) عَلَّمَ الْقُرْآنَ (۲/۵۵) خَلَقَ الْإِنْسَانَ (۳/۵۵) عَلَّمَهُ الْبَيَانَ (۴/۵۵) أَفَرَأَى بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (۱/۹۶) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (۲/۹۶) أَفَرَأَى وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ (۳/۹۶) الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ (۴/۹۶) عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (۵/۹۶) وَ لَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَ رَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَ مَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَ مَا يَصْرُونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ عَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَ كَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا (۱۱۳/۴) نُبِئُونِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (۱۴۳/۶)

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ (۳۲/۲) وَ مَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ فَسَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (۷/۲۱) قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا (۶۷/۱۷) وَ كَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا (۶۸/۱۷) وَ اصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدْوَةِ وَ الْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَ لَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ لَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَ اتَّبَعَ هَوَاهُ وَ كَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا (۲۸/۱۸) وَ اصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ (۱۱۵/۱۱) إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ الَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ (۱۲۸/۱۶) وَ اصْبِرْ عَلَىٰ

مَا يَقُولُونَ وَ اهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا (١٠/٧٣) وَ اصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَ سَخَّرَ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينِ تَقُومُ (٤٨/٥٢) وَ مِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَ
إِدْبَارَ النُّجُومِ (٤٩/٦٢) فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعُرْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَ لَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرُونَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبُثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ بَلَاغٌ
فَقُلْ يَهْدِيكُمْ إِلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ (٣٥/٤٦) وَ اتَّقُوا اللَّهَ وَ يَعْلَمْكُمْ اللَّهُ وَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (٢٨٢/٢)

قَالَ يَادِمُ أَنْبِئُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ أَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَ مَا كُنْتُمْ
تَكْتُمُونَ (٣٣/٢) كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَ يَزَكِّيْكُمْ وَ يُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ يُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا
تَعْلَمُونَ (١٥١/٢) اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَ لَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ مَا خَلْفَهُمْ وَ لَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضَ وَ لَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَ هُوَ الْعَلِيُّ
الْعَظِيمُ (٢٥٥/٢)

وَ إِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَ اسْتَكْبَرَ وَ كَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ (٣٤/٢) وَ لِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَا
فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَ الْمَلَائِكَةُ وَ هُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ (٤٩/١٦) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَ مَنْ فِي الْأَرْضِ وَ الشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ وَ
النُّجُومُ وَ الْجِبَالُ وَ الشَّجَرُ وَ الدَّوَابُّ وَ كَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَ كَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَ مَنْ يَهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ (سجده
دارد ١٨/٢٢) أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يَخْرِجُ الْحَبَّ مِنَ الْخَبَاءِ فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ يَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَ مَا تُعْلِنُونَ (٢٥/٢٧) وَ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ (٢٥) وَ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ (٢٥/٢٥) وَ الْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِن قَبْلُ مِنْ نَّارِ السَّمُومِ (٢٥/٢٧) وَ إِذْ قَالَ رَبُّكَ
لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ (٢٥/٢٥) فَإِذَا سَوَّيْتَهُ وَ نَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ (٢٥/٢٥) فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ
كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ (٢٥/٣٠) إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ (٢٥/٣١) قَالَ يَا لَيْسَ لِي بِكَ آلَا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ (٢٥/٣٢) قَالَ لَمْ أَكُنْ لَأَسْجُدَ
لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ (٢٥/٣٣) قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ (٢٥/٣٤) وَ إِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ (٢٥/٣٥)

وَ قُلْنَا يَادِمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَ زَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَ كَلَّا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَ لَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ (٣٥/٢) وَ
مِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَ جَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ (٢١/٣٠) وَ لَقَدْ أَنْزَلْنَا
إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُّبِينَاتٍ وَ مَثَلًا مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَ مَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ (٣٤/٢٤) اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ
الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُّبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَّا شَرْقِيَّةٍ وَ لَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَ لَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ
عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ (٣٥/٢٤) قُلْ إِنَّمَا يُوْحَىٰ إِلَىٰ آيَاتِكُمْ إِلَّا هَٰذَا وَاحِدٌ
فَقُلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (٢١/١٠٨) فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَاذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَ إِنْ أَدْرَىٰ أَحَدٌ مِّنكُمْ أَم يَبْعِدُ مَا تُوعَدُونَ (٢١/١٠٩) إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَ
يَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ (٢١/١١٠) وَ إِنْ أَدْرَىٰ لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَ مَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ (٢١/١١١) قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَ رَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا
تَصِفُونَ (٢١/١١٢) اذْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السِّيئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصِفُونَ (٢٣/٩٦) سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ (٣٧/١٨٠) سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا
يَصِفُونَ (٣٧/١٥٩) إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ (٣٧/١٦٠)

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَ قُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَ مَتَاعٌ إِلَىٰ
حِينٍ (٣٦/٢) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ وَ مَنْ يَتَّبِعْ خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَ الْمُنْكَرِ وَ لَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ
رَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنكُمْ مَّنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَ لَأَكِنَّ اللَّهُ يُزَكِّي مَن يَشَاءُ وَ اللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (٢١/٢٤)

فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (٣٧/٢) وَ إِنِّي لَغَفَّارٌ لِّمَن تَابَ وَ ءَامَنَ وَ عَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ
اهْتَدَىٰ (٢٠/٨٢) فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَ أَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ (٥/٣٩) أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ
يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٥/٤٠) أَنَّهُ مَن عَمِلَ مِنكُمْ سُوءًا بِجَهْلَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَ أَصْلَحَ فَإِنَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ (٦/٥٤) أَمَّا مَن تَابَ وَ ءَامَنَ وَ عَمِلَ صَالِحًا فَعَسَىٰ أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ (٢٨/٦٧) قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَ إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَ تَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ
مِنَ الْخَاسِرِينَ (٧/٢٣)

فَلَمَّا اهْبَطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَأَمَّا يَا تَيْنِكُمْ مَنِيَّ هُدَى فَمَنْ تَبَعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (۳۸/۲) قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ (۲۴/۷) يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُورِي سَوَاءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ (۲۶/۷) يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَاءَاتِهِمَا إِنَّهُ يَرِنُّكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ (۲۷/۷) يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ (۳۱/۷) يَا بَنِي آدَمَ إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنْ اتَّقَىٰ وَاصْلَحَ فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (۳۵/۷)

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (۳۹/۲) وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (۳۶/۷) فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِّنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا آئِنَّا مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَيْنَا أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ (۳۷/۷)

سوره البقره جزء ۱، آیات ۴۰ الی ۶۳

نزد یاران عمل

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي ... ای صاحبان نعمت هدایت و نبوت. هنگام اعمال نیک نعمت توحید افعالی را متذکر شوید و به عهد من عمل کنید و این اعمال را در راه خدا و خالص برای او انجام دهید و به توحید صفات که در قرآن برای شما نازل شده و حقیقتی را که نزد شماست تصدیق می‌کند، ایمان بیاورید و این حقیقت را بپوشانید. آیات تجلیات صفاتی و ذاتی را به قیمت ثواب اعمالتان مفروشید و صفات حق‌هی الهی را به صفات نفوستان تشبیه نکنید در حالیکه به علم توحید افعالی می‌دانید مصدر افعال صفات هستند. پس به اعمالتان نماز به پا دارید و زکات توحید افعالی را پردازید و به خلوص نیتان در اعمال نیک همراه کرنش کنندگان به درگاه الهی کرنش کنید. دیگران را به نیکی نخوانید درحالی که خودتان را فراموش کرده‌اید و شما که کتاب می‌خوانید آیا تعقل نمی‌کنید؟ از نماز با حضور قلب برای الفاء تجلیات صفات و از صبر و رضا به قضاء یاری بجوید و این جز برای خاشعان بسیار سنگین است. خاشعانی که می‌دانند در مقام صفاتشان و محو در صفات او خداوندشان را ملاقات خواهند کرد. و به سوی او باز خواهند گشت. ای سالکان تحت تربیت در اعمال نیک نعمت توحید افعالی را که خداوند در آن شما را بر جهانیان برتری داد، یاد کنید و تقوا پیشه کنید از روزی که هیچ نفسی از نفس دیگر جزا داده نمی‌شود و از آن شفاعتی پذیرفته نمی‌شود ... و آنگاه که عمل شما را از فرعون منیت و یارانش نجات دادیم که شما را در خدمت خود گرفته بودند و از خدمت و تربیت فرزندان منع کرده همسرانتان را به خدمت می‌گرفتند و آن آزمایشی بزرگ از نزد پروردگارتان بود و آنگاه که به توحید افعالی منیت و یارانش را پیش چشمتان غرق کردیم و نجاتتان دادیم، آنگاه که قلبتان را چهل شب به خود مشغول کردیم و بجای منیت نفس حیوانی را به پرستش گرفتید و به بطالت روی کردید. سپس عفوتان کردیم باشد که شکر گزار باشید. و آنگاه که موسای قلب را کتاب و فرقان دادیم باشد که هدایت شوید و چون از نزد خدا بازگشت شما را به کشتن نفس حیوانی امر کرد تا به برائت دهنده‌ی خود بازگردید پس توبه شما را پذیرفتیم که خداوند توبه پذیر و مهربان است. و آنگاه که قلب را گفتید تا خداوند را آشکار نینیم ایمان نمی‌آوریم و در اعمالمان از قلب پیروی نمی‌کنیم پس اعمالتان به صیحه‌ای هلاک شدند پس آنان را پس از مرگ دوباره زنده کردیم باشد که شکر گزار باشید ...

نزد یاران وجدان

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي ... ای نفوسی که به روح ایمان مویید هستید. نعمت توحید صفات را متذکر شوید و به عهد خود وفا کنید و صفات نیکو را از آن خدا بدانید تا خداوند به عهد خود وفا کند و به صفات نیکو تاییدتان کنی. پس به کدام سوی روی می‌کنید؟ به تجلیات صفات ایمان بیاورید که آنچه نزد شما هستند را تصدیق می‌کنند و به ایشان کافر نشوید و این تجلیات را که آیات الهی هستند به منیت ناچیز خود مفروشید. پس چرا تقوا نمی‌کنید؟ و حقیقت صفات الهی را به لباس صفات خود پنهان نکنید و صفات الهی را کتمان نکنید در حالی که می‌دانید. پس به برپا کردن صفات الهی نماز به پا دارید و به افاضه‌ی آنان به دیگران زکات پردازید و در کنار دیگر راکعان به پذیرش این صفات رکوع کنید. آیا مردم را به نیکی می‌خوانید و خود را فراموش می‌کنید؟ آیا تعقل نمی‌کنید؟ برای غلبه بر صفات خویش از صبر در برابر منیت و نماز اتصال به صفات الهی استعانت جوید و این جز برای خاشعان بسیار دشوار است. چرا که آنان می‌دانند در برابر خدا قرار خواهند گرفت و صفات نفوسشان هلاک خواهد شد و به سوی او باز خواهند گشت. ای نفوس مویید به روح ایمان نعمت توحید صفات را متذکر شوید که به آن شما را بر نفوس عالمیان برتری دادم و از آن روز که نفسی از نفس دیگر جزا داده نمی‌شود و شفاعت نمی‌شود و یاری نمی‌شود بپرهیزید. و آنگاه که از منیت و یارانش نجاتتان دادیم که قوای نفسانی را به خدمت می‌گرفتند و صفات نفسانی را احیا می‌کردند و در آن آزمایشی بزرگی از پروردگارتان بود و آنگاه که به توحید صفات منیت و یارانش را غرق کردیم و نجاتشان دادیم درحالی که نظر می‌کردید ...

نزد ياران وحدت

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفٍ بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ (٢/٤٠) أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَٰنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا (١٩/٥٨) فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ عَذَابًا (١٩/٥٩) إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا (١٩/٦٠) وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ (١٦/٥١)

وَأَمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوْلَىٰ كَافِرٍ بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ (٢/٤١) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا الْكِتَابَ ءَامِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وَجُوهَهَا فَيَرُودَهَا عَلَىٰ أَذْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا (٤/٤٧) إِنْ اللَّهُ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا (٤/٤٨) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا نُوْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَنُكْفِرُ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلِ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (٢/٩١) إِنْ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (٣/١٧٧)

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ (٢/٤٢) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَ تَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَ أَنْتُمْ تَعْلَمُونَ (٣/٧١) وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ ءَامِنُوا بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمِنَّا وَجْهَ النَّهَارِ وَ أَكْفُرُوا ءَاخِرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ (٣/٧٢) وَلَا تُوْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنْ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ مِثْلَ مَا أُوتِيْتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنْ الْفَضْلُ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ (٣/٧٣) يَخْتَصِمُ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ (٣/٧٤) وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِطَارٍ يُؤَدُّ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بدينارٍ لَّا يُؤَدُّهُ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمَّتْ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّيْنِ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَ هُمْ يَعْلَمُونَ (٣/٧٥) بَلَىٰ مَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَ اتَّقَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ (٣/٧٦) إِنْ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَ أَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَّا خَلْقًا لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَ لَّا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَ لَّا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَّا يُرَكِّبُهُمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (٣/٧٧) الَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَ هُمْ يَعْلَمُونَ (٢/١٤٦) الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ (٢/١٤٧) وَ لِكُلِّ وَجْهٍ هُوَ مُوَلِّيَهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا إِنْ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٢/١٤٨) إِنْ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَ الْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَ يَلْعَنُهُمُ الْعَالَمُونَ (٢/١٥٩) إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَ أَصْلَحُوا وَ بَيَّنَّا فَاُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (٢/١٦٠) إِنْ الَّذِينَ كَفَرُوا وَ مَا تَوَّأَوْا وَ هُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ النَّاسِ أَجْمَعِينَ (٢/١٦١) خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَخَفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَ لَّا هُمْ يُنظَرُونَ (٢/١٦٢) إِنْ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَ يَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَ لَّا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ لَّا يُزَكِّيهِمْ وَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (٢/١٧٤) أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ وَ الْعَذَابُ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَىٰ النَّارِ (٢/١٧٥) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَ إِنْ الَّذِينَ اِخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ (٢/١٧٦)

وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ ءَاتُوا الزَّكَاةَ وَ ارْكَعُوا مَعَ الرَّآكِعِينَ (٢/٤٣) وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ (٧٧/٤٥) كَلُوا وَ تَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مَجْرُمُونَ (٧٧/٤٦) وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ (٧٧/٤٧) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَّا يَرْكَعُونَ (٧٧/٤٨) وَيَلْ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ (٧٧/٤٩) فَبِأَىٰ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ (٧٧/٥٠)

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَ تَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَ أَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَ فَلَا تَعْقِلُونَ (٢/٤٤) لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَ الْمَغْرِبِ وَ لَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ وَ الْمَلَائِكَةِ وَ الْكِتَابِ وَ النَّبِيِّينَ وَ ءَاتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَ الْيَتَامَىٰ وَ الْمَسَاكِينَ وَ ابْنَ السَّبِيلِ وَ السَّائِلِينَ وَ فِي الرِّقَابِ وَ أَقَامَ الصَّلَاةَ وَ ءَاتَى الزَّكَاةَ وَ الْمُؤْمِنُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَ الصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَ الضَّرَّاءِ وَ حِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ (٢/١٧٧) يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتٌ لِلنَّاسِ وَ الْحَجِّ وَ لَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَ لَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اتَّقَى وَ اتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (٢/١٨٩) لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَ مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ (٣/٩٢) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ لَتَنْظُرَ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ (٥٩/١٨) وَ لَّا

تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ (١٩/٥٩) اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ (١٩/٥٨) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا (٥٧/١٨) وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ لَهُمْ مَوْعِدٌ لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْئِلًا (٥٨/١٨) الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نَنْسَاهُمْ كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ (٥١/٧) وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمَى (١٢٤/٢٠) قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا (١٢٥/٢٠) قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسى (١٢٦/٢٠) وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَالْعَذَابُ الْآخِرُ أَشَدُّ وَأَبْقَى (١٢٧/٢٠) قَالَ عَلِمْتُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَّا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسى (٥٢/٢٠)

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ (٢/٤٥) إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (٥/١) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ (١٥٣/٢) قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ (١١٢/٢١) وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ خَشِيعِينَ لِلَّهِ لَّا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ (١٩٩/٣) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (٢٠٠/٣) أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ (١٦/٥٧) اَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ (١٧/٥٧) لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْنَاهُ خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ لَضَرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ (٢١/٥٩) قُلْ ءَامِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخِرُونَ لِلْآذَانِ سَجْدًا (١٧/١٧) وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولًا (١٧/١٠٨) وَيَخِرُونَ لِلْآذَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا (١٧/١٠٩) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَأْتِيكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَّتْ وَإِنِ الَّذِينَ أُحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٣٩/٤١) يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَّا عِوَجَ لَهُ وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَانِ فَلَا تُسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا (٢٠/١٠٨) يَوْمَئِذٍ لَّا تَنفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا (٢٠/١٠٩)

الَّذِينَ يَطْمَنُونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ (٢/٤٦) اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ (٢/١٣) قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا (١٨/١١٠) مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (٢٩/٥) وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ (٢/٢٢٣) قَالَ الَّذِينَ يَطْمَنُونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا اللَّهَ كَمْ مِنْ فِتْنَةٍ قَلِيلَةٌ غَلَبَتْ فِتْنَةٌ كَثِيرَةٌ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ (٢/٢٤٩) وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا ءَاتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ (٢٣/٦٠) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسِكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ (٥/١٠٥) الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ (٢/١٥٦) إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ (٣/٨٣) وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ (١١/١٢٣)

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ (٢/٤٧) تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَءَاتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَلَا كُنِ احْتَفَلُوا فَمِنْهُمْ مَنْ ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلُوا وَلَا كُنِ اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ (٢/٢٥٣) وَتِلْكَ حُجَّتُنَا ءَاتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ (٦/٨٣) وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ (٦/٨٤) وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ (٦/٨٥) وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ (٦/٨٦) وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ

لَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا (٥٥/١٧) مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا (١٨/١٧) وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا (١٩/١٧) كَلَّا نُمَدِّهُ هُوَآءٍ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا (٢٠/١٧) انظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَلِلْآخِرَةِ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا (٢١/١٧)